

ATLAS TURYSTYCZNY POWIATU KOSZALIŃSKIEGO

Gmina **MIELNO**

Gmina **BĘDZINO**

Gmina **SIANÓW**

Gmina **BIESIEKIERZ**

Gmina **ŚWIESZYNO**

Gmina **MANOWO**

Gmina **POLANÓW**

Gmina **BOBOLICE**

Unia Europejska

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja opracowana przez
Powiat Koszaliński, współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania 19.2
„Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”
objętego PROW na lata 2014 - 2020. Umowa Nr SŚGD/1/2020/G

Kompleksowa realizacja zadania pn. „Atlas turystyczny powiatu koszalińskiego”

(skład, łamanie, druk, redakcja, opracowanie graficzne, dystrybucja

w ramach umowy nr 1/OR.042.3.2020.AK)

DRUKARNIA 13 Michał Migoń

ul. 3 Maja 13, 41-500 Chorzów

Redakcja:

Agnieszka Kulesza

Starostwo Powiatowe w Koszalinie

Zdjęcia:

Z archiwum Starostwa Powiatowego w Koszalinie

Grantobiorca:

Powiat Koszaliński, w ramach realizacji grantu pt.:

„Atlas turystyczny powiatu koszalińskiego”

Nakład: 2000 egz.

ISBN: 978-83-957231-1-7

Egzemplarz bezpłatny

Unia Europejska

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie. Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja opracowana przez Powiat Koszaliński, współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW na lata 2014 - 2020. Umowa Nr SŚGD/1/2020/G

SPIS TREŚCI

Powiat KOSZALIŃSKI	2
Gmina MIELNO	6
Gmina BĘDZINO	10
Gmina SIANÓW	14
Gmina BIESIEKIERZ	18
Gmina ŚWIESZYNO	22
Gmina MANOWO	26
Gmina POLANÓW	30
Gmina BOBOLICE	34
Główne szlaki turystyczne	38
Legenda	40

Powiat Koszaliński położony jest w północno – wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Utworzony został w 1999 roku w ramach reformy administracyjnej. Jego siedzibą jest miasto Koszalin. Powiat położony jest na Wybrzeżu Słowińskim oraz na Równinie Białogardzkiej i Równinie Słupskiej. W skład powiatu wchodzi osiem gmin. Są to: Bobolice, Polanów, Mielno i Sianów o statusie miejsko – wiejskim, a także Będzino, Biesiekierz, Manowo i Świeszyno o statusie wiejskim. Niczym obwarzanek otaczają one miasto Koszalin, będące swoistym centrum administracyjnym, handlowym, naukowym i kulturalnym dla tej części Pomorza Środkowego.

Jest to jeden z najpiękniejszych i najciekawszych regionów naszego kraju. Spotkać tu można ogromne obszary zieleni wyróżniające się ciekawą i bogatą szatą roślinną. Dominują wprawdzie tereny rolnicze urozmaicone lasami mieszanymi. Nie brakuje jednak malowniczych krajobrazów, licznych i rybnych jezior zagłębionych w pagórkowatym terenie,

oraz lasów obfitujących w grzyby, jagody i wszelkie runo leśne. To wszystko stanowi dużą atrakcję dla miłośników przyrody, a także turystów poszukujących kontaktu

Dane wg stanu na 31.12.19 r.

z naturą oraz schronienia od zgiełku cywilizacji.

Powiat koszaliński to także piaszczyste i czyste plaże Bałtyku, malownicze rzeki oraz liczne rezerваты florystyczne i faunistyczne. Znajduje się wiele objętych ochroną pomników przyrody w tym: pojedyncze drzewa, aleje i głązy narzutowe. Walory krajobrazowe i przyrodnicze, oraz wyjątkowy mikroklimat sprzyjają rozwojowi infrastruktury turystycznej. Funkcjonuje tu kilkadziesiąt gospodarstw agroturystycznych i szereg pensjonatów, hoteli i kwater prywatnych oferujących wypoczynek i bezpośredni kontakt z przyrodą. Na terenie powiatu znaleźć można liczne zabytkowe pałace i dworki z parkami oraz kościoły. Zabytki kultury materialnej powiatu koszalińskiego są świadectwem bogatej historii, wynikiem ścierania się wpływów niemieckich, polskich i skandynawskich. Po 1945 roku społeczność powiatu koszalińskiego, którą stworzyli osadnicy z różnych stron Polski, zdołała wypracować, własny dorobek kulturalny oraz lokalne tradycje w śpiewie, tańcu, muzyce, a także w wyrobach rękodzielniczych. Na terenie powiatu funkcjonuje blisko 50 Kół Gospodyń Wiejskich.

Kösliner Kreis liegt im Nordosten der Woiwodschaft Westpommern. Er wurde 1999 im Rahmen einer Verwaltungsreform ins Leben gerufen. Der Verwaltungssitz ist Koszalin (Köslin). Der Kreis liegt an der Slowinzischen Küste und auf der Belgarder Ebene und der Stolper Ebene.

Der Kreis besteht aus acht Gemeinden. Dies sind: Bobolice, Polanów, Mielno und Sianów mit städtisch-ländlichem Status, sowie Będzino, Biesiekierz, Manowo und Świeszyno mit ländlichem Status. Wie eine Brezel umgeben sie die Stadt Koszalin, die für diesen Teil Zentralpommerns eine Art administratives, kommerzielles, wissenschaftliches und kulturelles Zentrum ist.

Es ist eine der schönsten und interessantesten Regionen unseres Landes. Hier finden Sie riesige Grünflächen, die sich durch eine interessante und reichhaltige Pflanzendecke auszeichnen, obwohl landwirtschaftliche Flächen von Mischwäldern dominiert sind. Es fehlt nicht an malerischen Landschaften, zahlreichen und fischreichen Seen in hügeligem Gelände und Wäldern reich an Pilzen, Beeren und jedem Waldvlies. All dies ist eine große Attraktion für Naturliebhaber, sowie Touristen, die den Kontakt zur Natur und den Schutz vor der Hektik der Zivilisation suchen. Der Kösliner Kreis bedeutet auch sandige und saubere Strände der Ostsee als auch malerische Flüsse und zahlreiche Flora- und Faunaschutzgebiete. Es gibt viele geschützte Naturdenkmäler, darunter: einzelne Bäume, Alleen und Findlinge. Landschaftliche und natürliche Vorteile sowie ein einzigartiges Mikroklima fördern die Entwicklung der touristischen Infrastruktur. Es gibt mehrere Dutzend Ferienhöfe und eine Reihe von Pensionen, Hotels und Privatunterkünften, die die Erholung und den direkten Kontakt mit der Natur bieten. Auf dem Gebiet des Kreises finden Sie zahlreiche historische Paläste und Herrenhäuser mit Parks und Kirchen. Die Denkmäler der materiellen Kultur des Kösliner Kreises zeugen von der reichen Geschichte, die das Ergebnis des Zusammenpralls deutscher, polnischer und skandinavischer Einflüsse ist. Nach 1945 gelang es dem von Siedlern aus verschiedenen Teilen Polens gegründeten Kösliner Kreis seine eigenen kulturellen Errungenschaften und lokalen Traditionen in Gesang, Tanz, Musik sowie im Kunsthandwerk zu entwickeln. Auf dem Gebiet des Landkreises funktionieren fast 50 Landfrauenvereine.

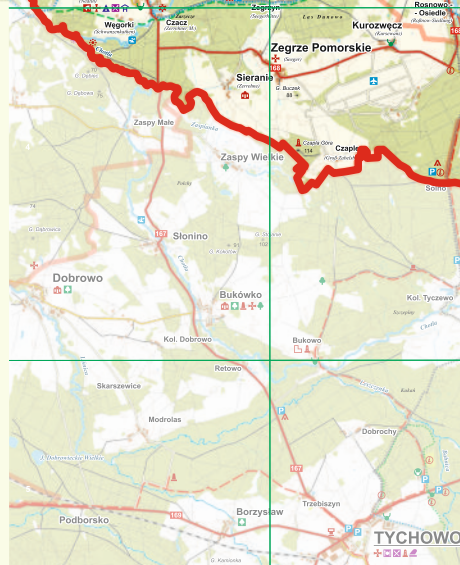
Powiat KOSZALIŃSKI

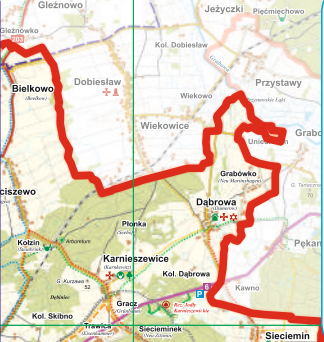
WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE

POWIAT KOSZALIŃSKI:
● 1653,89 km²
● 64 933 mieszkańców
Dane wg stanu na 31.12.19 r.

TYCHOWO

Starostwo Powiatowe w Koszalinie

ul. Raclawicka 13

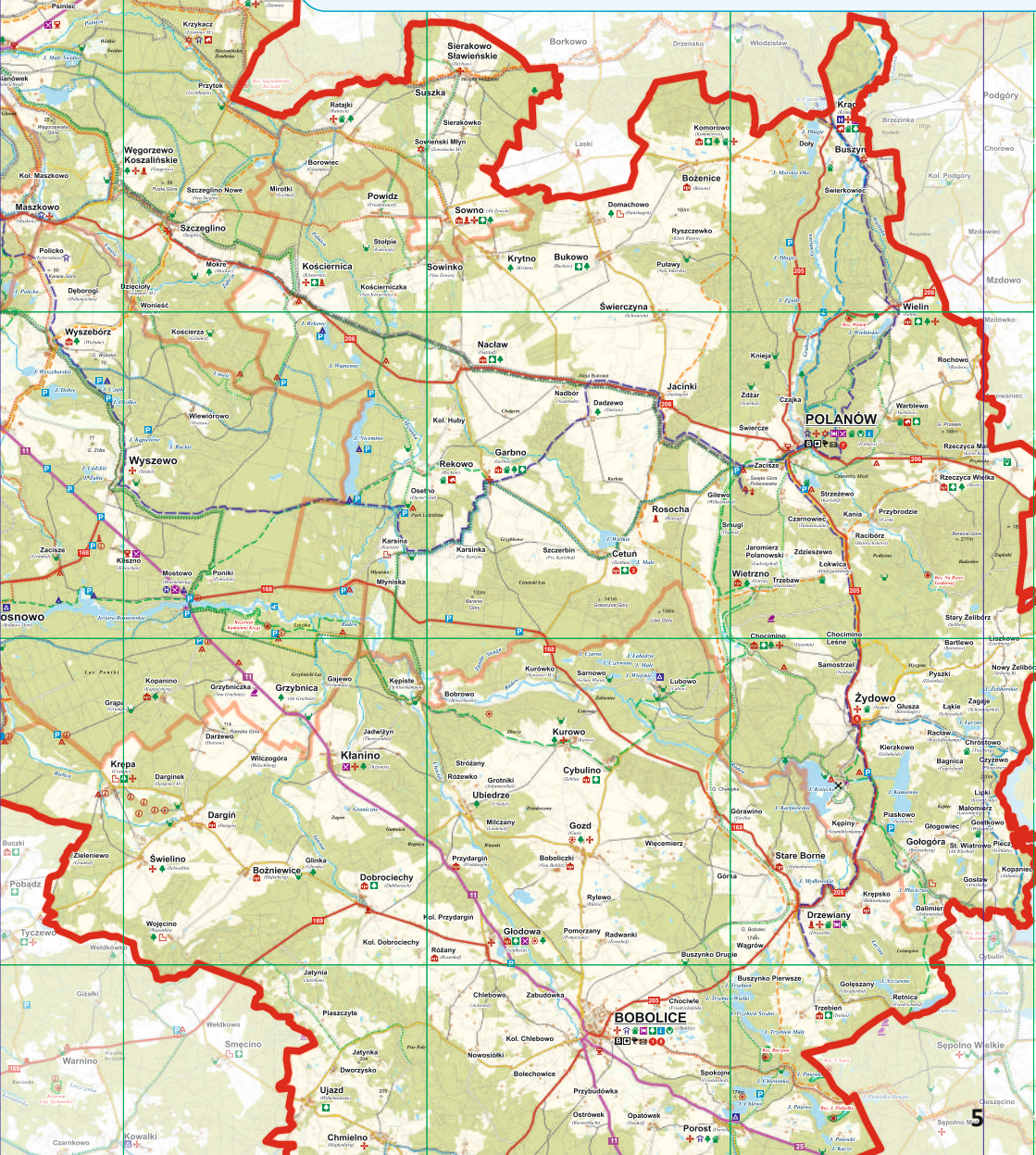
75-620 Koszalin

tel. 94 714 01 75

skrzynka epuap: /spkoszalin/skrytka

poczta@powiat.koszalin.pl

www.powiat.koszalin.pl

Mielno

Nad dwiema wodami

- 1 Promenada Przyjaźni w Mielnie
- 2 Latarnia morska w Gąskach
- 3 Promenada w Sarbinowie
- 4 Aleja lipowa
- 5 Ogród botaniczny w Niegoszczy
- 6 Skarbnica Wioski Rybackiej w Chłopach
- 7 Przystań Rybacka w Unieściu
- 8 Leśna Pętla Przygód i Tajemnic
- 9 Rejsy statkiem „Koszałek”

Mielno

(Großmülden)

Unieście

(Nest)

Unieście I
Przystań

Unieście II
Przystań

Podamirowo
(Podamirshof)

Unieście II
Przystań

(Unieście II, G. Jeziernica)

Barnowo
(Barnow)

Barninek
(Barning)

Strzeżenice
Wschodnie
(Streitz)

Dobiesławiec
(Neuenhagen)

Radomno

Mścice
(Güdenhagen)

Kol. Strzeżenice

re Małe
(Lenhagen)

Dobre
(Todenhagen)

Stoisław
(Karlsdorf)

Malinowo

Łubniki
(Lebeckenhof)

Przybyradz

KOSZ

Centrum Kultury w Mielnie

Centrum Kultury w Mielnie
ul. B. Chrobrego 45, 76-032 Mielno
kontakt@ckm.mielno.pl
www.ckm.mielno.pl
tel. 94 314 91 41

Łazy (Lausse)

Osieki
(Wieseken)

Kleszcze
(Kleist)

ŁABUSZ

Olszynowe Bagno

Male Plo

Gluche Bagno

Wielki Leg

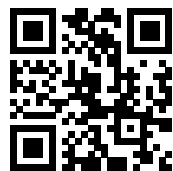
Maly Leg

Unieście Moczary

JAMNO

Urząd Miejski w Mielnie
ul. B. Chrobrego 10, 76-032 Mielno
tel. (48) 94 34 59 830
fax. (48) 94 34 59 834
um@gmina.mielno.pl
www.mielno.pl
www.cit.mielno.pl

Nowe Bielice

Niekłonicze

167

7

☛ Latarnia morska w Gąskach. Została zbudowana w czasie zimy na przełomie 1877/78r., mierzy 50,2 m., posiada masywne fundamenty, obsadzone na ośmiokątnej podstawie o średnicy 11,3 m. Zasięg światła wynosi ok. 43,5 km, tj. 23,5 mil morskich. Na szczyt prowadzi 190 krętych schodów, a widok z tarasu zapiera dech w piersiach. W wakacje (01.07 - 31.08) czynna codziennie od 10.00 do 20.00 z przerwą od 13.30 do 15.00.

Der Leuchtturm in Gąski. Es wurde im Winter um die Wende 1877/78 gebaut und ist 50,2 m hoch. Er hat massive Fundamente auf einem achteckigen Sockel mit dem Durchmesser von 11,3 m. Die Lichtreichweite beträgt ca. 43,5 km oder 23,5 Seemeilen. Es gibt 190 gewendelte Treppen, die zum Gipfel führen, und der Blick von der Terrasse ist atemberaubend. In der Ferienzeit (von 01.07 bis zum 31.08) ist er täglich von 10.00 bis 20.00 Uhr mit einer Pause von 13.30 bis 15.00 Uhr geöffnet.

Najcenniejszym walorem gminy Mielno jest jej położenie nad morzem. Gmina może poszczycić się najlepiej strzeżonymi czystymi kąpieliskami w kraju. Nadmorskie miejscowości to jedne z najpiękniejszych nad Bałtykiem. Mielno położone jest 14 km od Koszalina. W sezonie letnim dojazd z Koszalina możliwy jest busami, które kursują również przez Mielenko i Chłopy do Sarbinowa i Gąsek, pociągami lub szynobusem.

Z Koszalina nad mieleńskie plaże, kawiarnie, restauracje czy smażalnię drogę pokonać można ścieżkami rowerowymi, których przez Mielno przebiega kilka, w tym międzynarodowy szlak rowerowy Velo Baltica, przebiegający przez przywydmowy las iglasto - liściasty w kierunku na Kołobrzeg i Darłowo. Na trasie szlaku leży także ścieżka przyrodniczo edukacyjna "Leśna Pętla Przygód i Tajemnic". Dużą popularnością cieszą się również Szlak Nadmorski (czerwony, 45 km) i Szlak Pałaców (niebieski, 75 km). Wzdłuż plaży można spacerować Mieleńską Promenadą Przyjaźni, która powstała w 1908 r. ☛ Urlopowicze wypoczywający w Mielnie upodobałi sobie to miejsce na spacery z którego rozciąga się malowniczy widok na morze i rozwijającą się bazę noclegową miasta. Promenada ma długość 3 km i łączy Mielno z Unieściem. Dostosowana jest do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz rodzin z dziećmi.

Niewątpliwą atrakcją turystyczną jest latarnia morska w Gąskach, druga co do wielkości w Polsce ☛. Kolejnym atutem gminy jest jezioro Jamno, którego średnia głębokość wynosi 1,4 m, a max. 3,9 m. Jezioro powstało z dawnej zatoki morskiej, uchodzą do niego dwie rzeki: Dzierżęcinka oraz Uniesta. Jamno jest połączone z Morzem Bałtyckim poprzez kanał zwany Jamneńskim Nurtem,

który znajduje się ok. 2 km za Unieściem. Dominującymi gatunkami ryb w wodach Jamna są: leszcz, sandacz, węgorz europejski, inne to szczupak, lin, karaś, okoń europejski, płoć, troć wędrowna. Jamno oferuje również możliwość uprawiania sportów wodnych - znajduje się w jego nadbrzeżu kilka wypożyczalni sprzętu wodnego. W sezonie letnim kursuje również statek „Koszalek”.

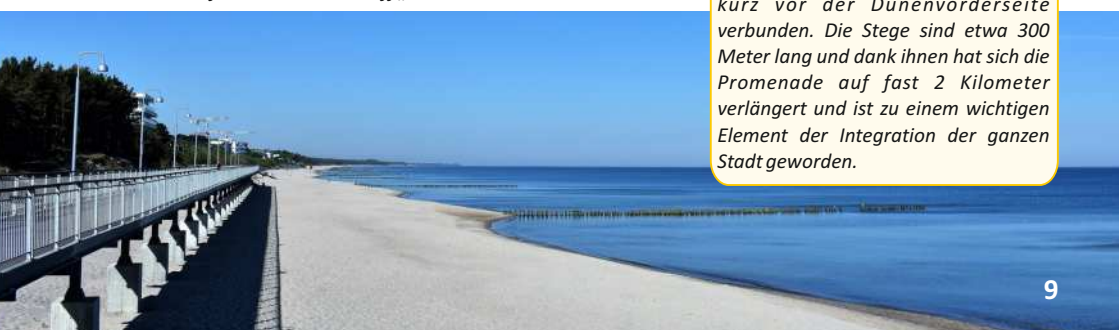
Der wertvollste Vorzug der Gemeinde Mielno ist das Meer. Die Gemeinde Mielno kann sich mit den bestbewachten Badestränden Polens brüsten. Die Küstenstädte unserer Gemeinde gehören zu den schönsten an der Ostsee. Mielno, die Hauptstadt der Gemeinde, liegt 12 km von Koszalin entfernt. Während der Sommersaison ist die Fahrt von Koszalin mit privaten Bussen, die auch durch Mielenko und Chłopy nach Sarbinowo und Gąski fahren, mit dem Zug oder Schienenbus möglich.

Von Koszalin aus können Sie auch den Radweg nutzen. Eine Reihe von Radwegen führt durch Mielno, darunter der internationale Radweg Velo Baltica, der durch den Nadel-/Laubwald an den Dünen in Richtung Kołobrzeg und Darłowo führt. Auf der Route gibt es auch einen natürlichen Lehrpfad "Waldschleife der Abenteuer und Geheimnisse". Die größte Attraktion von Mielno ist der saubere, bewachte Strand, um den herum es Cafés, Restaurants, Fischbruträume und andere Lebensmittel und Einkaufsmöglichkeiten gibt. Entlang des Strandes kann man an der Promenade ❶ spazieren. Eine sichere Abfahrt von ihr ermöglicht einen leichteren Zugang zum Strand für Menschen auf Rollstühlen und Behinderten.

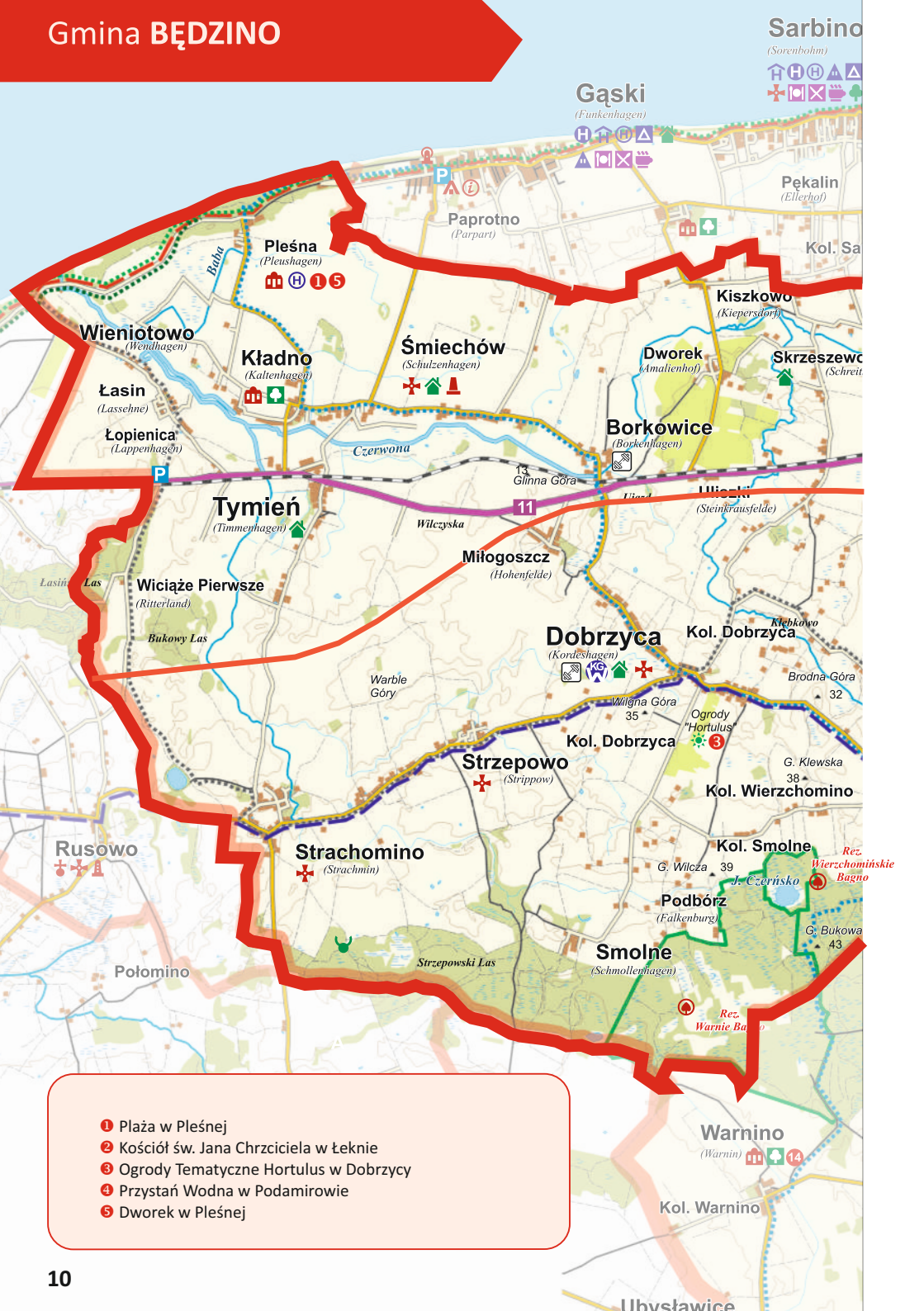
Zweifellos ist die größte Touristenattraktion der Gemeinde der Leuchtturm in Gąski - der zweitgrößte Leuchtturm in Polen ❷. In der Gemeinde gibt es auch den Jamno-See. Seine durchschnittliche Tiefe beträgt 1,4 m und die Höchsttiefe ist 3,9 m. Der See entstand aus einer ehemaligen Meeresbucht, in ihn münden zwei Flüsse: Dzierżecinka und Unieść. Jamno ist mit der Ostsee über den Kanal namens Jamieński Nurt (Jamunder Tief) verbunden, der sich etwa 2 km hinter Unieść befindet. Die vorherrschenden Fischarten in Jamno-Gewässern sind Brassen, Zander, europäischer Aal. Die anderen Fischarten, die im See auftreten, sind Hecht, Schleie, Karausche, europäischer Barsch, Plötze, Güster, Kaulbarsch, Meerforelle. Jamno bietet auch die Möglichkeit des Wassersports - es gibt einige Ausleihstationen von Wasserausrüstung. In der Sommersaison fährt auch das Schiff „Koszalek”.

❶ Mieleńska Promenada Przyjaźni w Mielnie powstała w 1908 roku. Pierwotnie miała ona funkcję ochronną wobec przybrzeżnych wydm – umacniała i zabezpieczała brzeg przed niszczycielskim działaniem fal morskich. Z czasem turyści wypoczywający w kurorcie upodobili sobie to miejsce na spaceru i... tak już zostało. W 2018 r. w ramach ostatniego etapu odbudowy przedsięwzięcia połączono dwa istniejące odcinki - zabrane przez żywioł - w jedną całość. Istniejące i zrewitalizowane we wcześniejszych latach zejścia na plażę przy ul. Orła Białego, Chmielnej i Mickiewicza zostały scalone kładkami na stalowych palach tuż przed czołem wydmy. Kładki mają długość ok. 300 metrów i dzięki nim promenada wydłużyła się do prawie 2 kilometrów, stając się ważnym elementem integrującym całe miasto.

Die Freundschaft-Promenade in Mielno ist im Jahre 1908 entstanden. Ursprünglich hatte sie eine Schutzfunktion gegen Küstendünen – sie stärkte und schützte die Küste vor den zerstörerischen Auswirkungen von Meereswellen. Im Laufe der Zeit haben die sich hier erholenden Kurort-Touristen an Spaziergängen und... Gefallen gefunden und es ist schon so geblieben. Im Jahre 2018 wurden im Rahmen der letzten Phase der Wiederherstellung des Unternehmens zwei vorhandene Abschnitte - vom Element übernommen - zu einem Ganzen zusammengeführt. Die vorhandenen und früher sanierten Abstiege zum Strand von der Orła Białego, Chmielna und Mickiewicza Str. wurden mit Stegen auf Stahlpfählen kurz vor der Dünenvorderseite verbunden. Die Stege sind etwa 300 Meter lang und dank ihnen hat sich die Promenade auf fast 2 Kilometer verlängert und ist zu einem wichtigen Element der Integration der ganzen Stadt geworden.

(Sarenbohm)

- ❶ Plaża w Pleśnej
- ❷ Kościół św. Jana Chrzciciela w Łeknie
- ❸ Ogrody Tematyczne Hortulus w Dobrzyca
- ❹ Przystań Wodna w Podamirowie
- ❺ Dworek w Pleśnej

Urząd Gminy Będzino
 Będzino 19, 76-037 Będzino
 tel.: 94 316 24 26
ug@bedzino.pl
www.bedzino.pl

Gminny Ośrodek Kultury w Będzinie
 76-037 Będzino 21
 tel.: 94 316 20 16, 94 316 20 03
gok@bedzino.pl
www.kultura-bedzino.pl

❶ Pleśna to mała miejscowość, która od zachodu sąsiaduje z Ustroniem Morskim. Cały teren znajduje się w obszarze chronionego krajobrazu Koszalińskiego Pasa Nadmorskiego.

Spacer na plażę wiedzie pachnącym, nadmorskim borem, gdzie dominuje sosna, ale są też świerki, buki, dęby, a jesienią czerwieni się jarzębina. Cieszyć się tu możemy naturą w czystej postaci, przy okazji możemy spędzić czas na piaszczystej plaży z szeroką linią brzegową gdzie woda Bałtyku ma I klasę czystości.

Pleśna ist eine kleine Ortschaft, die im Westen an Ustronie Morskie angrenzt. Das gesamte Gebiet liegt im Landschaftsschutzgebiet des Kösliner Küstengürtels.

Ein Spaziergang zum Strand führt durch einen duftenden Meeresswald, wo Kiefer dominiert, aber es gibt auch Fichten, Buchen, Eichen und im Herbst Vogelbeeren. Wir können die Natur hier in ihrer reinen Form genießen, bei Gelegenheit können wir Zeit an einem Sandstrand mit einer breiten Küstenlinie verbringen, wo das Ostseewasser die erste Reinheitsklasse hat.

Gmina Będzino to naprawdę uroczy zakątek woj. zachodniopomorskiego. Położona w północno-wschodniej jego części graniczy z następującymi gminami: od północy Mielno, od zachodu Ustronie Morskie i Dygowo, od południa Karlino i Biesiekierz, od wschodu Koszalin. Teren gminy jest rozlokowany w pasie Wybrzeża Bałtyckiego, obrębie Wybrzeża Słowińskiego, z przyległą od południa Równiną Białogardzką. Mimo tego, że posiada tylko 4,5 km bezpośredniego dostępu do Morza Bałtyckiego to stanowi gminę nadmorską z ogromnymi możliwościami rozwoju turystyki i agroturystyki. W miejscowości Pleśna chętni na wypoczynek z dala od zgiełku miast znajdują idealną plażę do odpoczynku. ❶

Walory regionu to bogactwo przyrody, różnorodność krajobrazów oraz szereg zabytków wsi (pałace, kościoły ❷, pomniki przyrody). Na szczególną uwagę zasługują Ogrody Tematyczne Hortulus w Dobrzycy będące niezapomnianą atrakcją dla miłośników flory i niewątpliwą przygodą w utworzonych labiryntach ❸. Gmina Będzino to region inwestycji, rozwoju infrastruktury i rolnictwa.

Die Gemeinde Będzino ist ein wahrhaft charmanter Winkel der Woiwodschaft Westpommern. Es liegt im Nordosten der Woiwodschaft und grenzt an die folgenden Gemeinden: im Norden Mielno, im Westen Ustronie Morskie und Dygowo, im Süden Karlino und Biesiekierz, im Osten Koszalin. Das Gebiet der Gemeinde befindet sich im Ostseeküstengürtel, innerhalb der Slowinischen Küste, mit der im Süden angrenzenden Belgarder Ebene. Obwohl sie nur 4,5 km direkten Zugang zur Ostsee hat, ist sie eine Küstengemeinde mit enormen Möglichkeiten für die Entwicklung des Tourismus und des Agrotourismus. Im Dorf Pleśna finden diese, die sich fernab vom Lärm der Stadt entspannen möchten, einen idealen Strand zum Ausruhen. ❶ Vorteile der Region umfassen den Reichtum der Natur, die

② Kościół św. Jana Chrzciciela w Łeknie – późnogotycki kościół parafialny w Łeknie, wzniesiony na przełomie XV i XVI wieku z kamienia polnego i cegły.

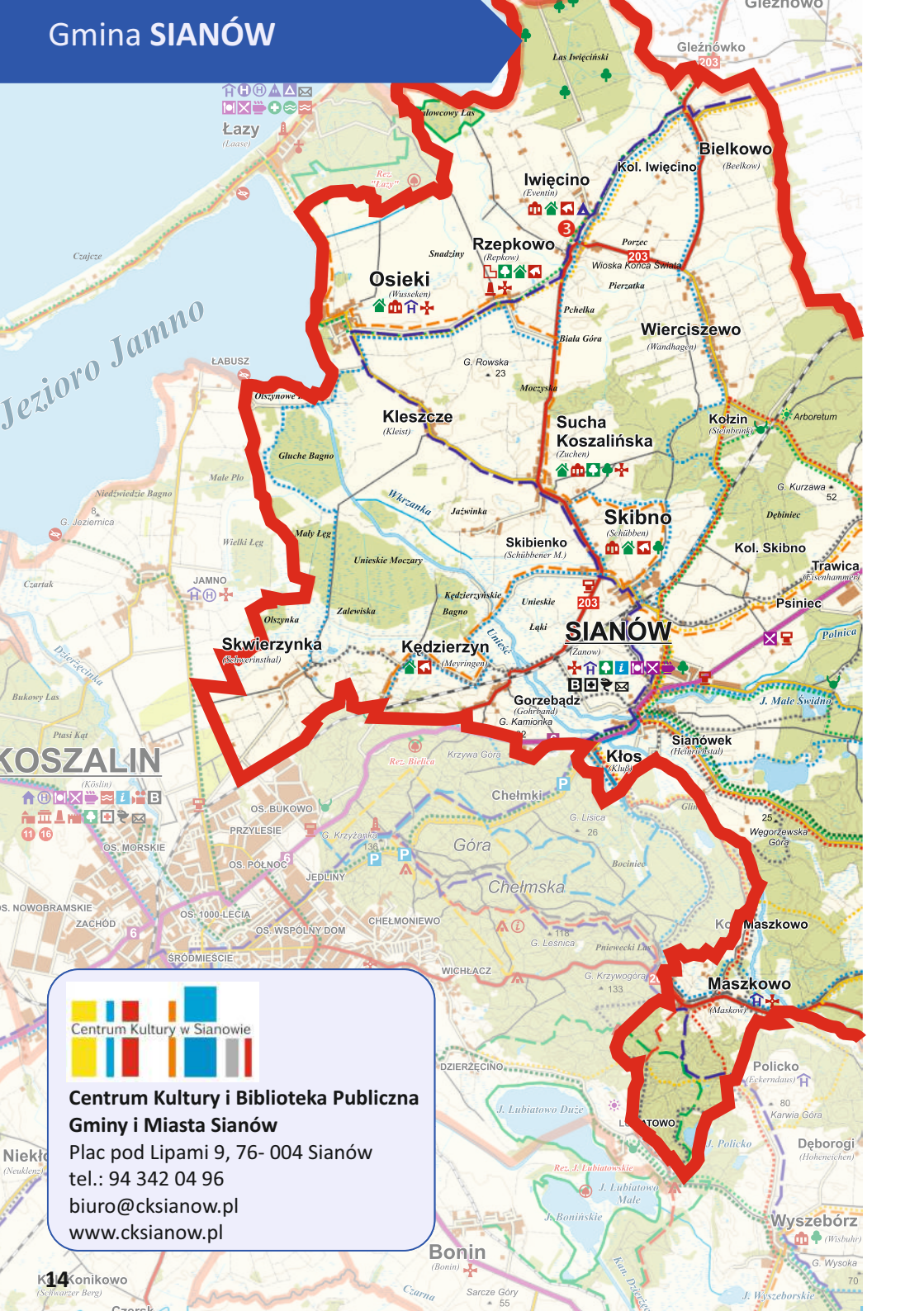
Kościół św. Jana Chrzciciela w Łeknie - późnogotycki kościół parafialny w Łeknie, wzniesiony na przełomie XV i XVI wieku z kamienia polnego i cegły.

Die Kirche des Hl. Johannes der Täufer in Łekno – spätgotische Pfarrkirche in Łekno, errichtet um die Wende des 15. und 16. Jahrhunderts aus Feldstein und Ziegel.

③ Ogrody Tematyczne Hortulus oraz Ogrody Hortulus Spectabilis w Dobrzycy to 28 ogrodów w różnej tematyce i stylistyce, zaaranżowane na powierzchni 5,5 ha. Znajdują się tu ogrody inspirowane naturalnym krajobrazem (skalne, leśne, wodne), kulturą różnych narodów (japoński, francuski), a przede wszystkim oryginalne ogrody zmysłów w stylu angielskim. Goście mają możliwość podziwiania ich z wieży widokowej o wys. 20 m, z której rozciąga się widok na największy na świecie labirynt grabowy. *Hortulus Themengärten in Dobrzyca sind 28 Gärten in verschiedenen Themen und Stilen, auf einer Fläche von 5,5 Hektar angeordnet. Es gibt Gärten, die von der natürlichen Landschaft (Fels, Wald, Wasser), der Kultur verschiedener Völker (Japanisch, Französisch) inspiriert sind und vor allem gibt es originale englische Sinnesgärten und Pflanzenlabirynthen.*

Verschiedenartigkeit von Landschaften und eine Reihe von Dorfdenkmälern (Paläste, Kirchen ②, Naturdenkmäler). Besonders hervorzuheben sind die Thematischen Gärten von Hortulus in Dobrzyca, die eine unvergessliche Attraktion für Liebhaber der Flora und ein unbestrittenes Abenteuer in den geschaffenen Labirynthen sind ③. Die Gemeinde ist eine Region der Investitionen, der Infrastruktur und der Landwirtschaftlichen Entwicklung.

Łazy
(Haus)

Jezioro Jamno

KOSZALIN

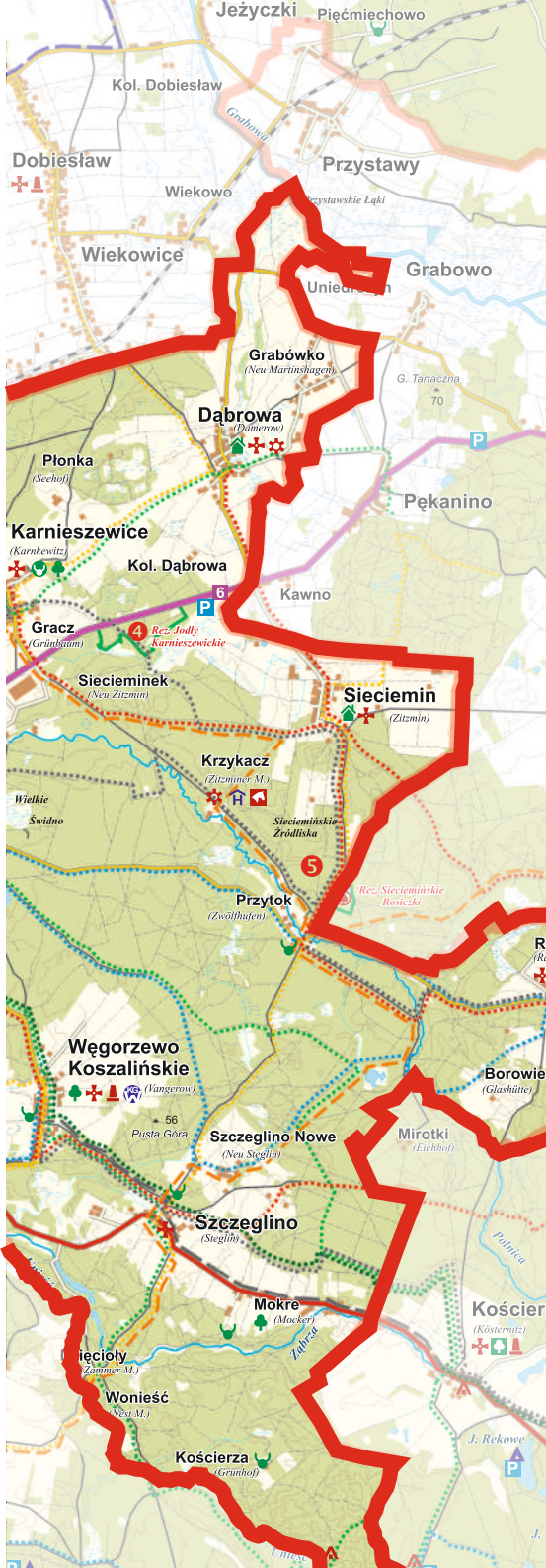

Centrum Kultury w Sianowie

**Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna
Gminy i Miasta Sianów**

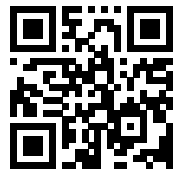
Plac pod Lipami 9, 76- 004 Sianów
tel.: 94 342 04 96
biuro@cksianow.pl
www.cksianow.pl

Urząd Gminy i Miasta w Sianowie

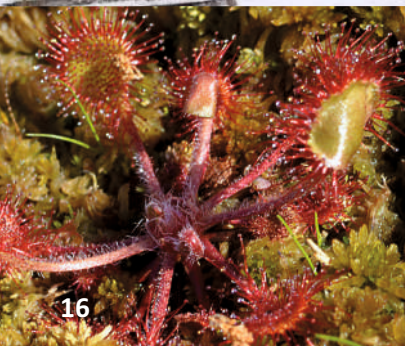
ul. Armii Polskiej 30, 76-004 Sianów
tel. 94 318 52 81
urzad@sianow.pl
www.sianow.pl

- 1 Kościół w Osiekach
- 2 Dworek w Osiekach
- 3 Kościół w Iwincinie
- 4 Rezerwat Jodły Karnieszewickie
- 5 Rezerwat Sieciemieńskie Rosiczki

1 Kościół w Osiekach ze swoją średniowieczną historią miejsca pielgrzymkowego, słynącego z przechowywanej tam niegdyś cudownej, krwawiącej hostii. Dzisiaj zaciekawia również zachowane zabytkowe wyposażenie świątyni, na które składają się: późnorenansowy ołtarz, barokowa ambona i chrzcielnica.

Die Kirche in Osieki mit ihrer mittelalterlichen Geschichte des Wallfahrtsortes, berühmt für ihre einst aufbewahrte, blutende Wunderhostie. Heute ist es auch interessant, die erhaltene historische Ausstattung des Tempels zu sehen, die aus folgenden Bestandteilen besteht: ein Spätrenaissance-Altar, eine barocke Kanzel und ein Taufbecken.

Położona w niewielkiej odległości od Bałtyku gmina Sianów zwraca uwagę turystów pięknym usytuowaniem wśród rezerwatów przyrody, czystym powietrzem i bogactwem zabytków. Odpoczywającym aktywnie warto polecić szlaki piesze, rowerowe, spływy kajakowe i jazdę konną. Zwiedzać tu można także atrakcyjne zabytki architektury oraz poznać ciekawą historię regionu. Z najstarszymi średniowiecznymi dziejami ziemi sianowskiej związane są XIV-wieczne gotyckie kościoły w Suchej Koszalińskiej, Iwicieniu i Osiekach 1. Wszystkie wzniesione zostały z cegły na kamiennym fundamencie z masywną czworoboczną wieżą, zwieńczoną ostrosłupowo. Szczególnie interesującym jest kościół w Osiekach, jednak najwspanialsze wnętrze zobaczyć można w kościele w Iwicieniu. Znajdują się tam prawdziwe skarby sztuki renesansowej i barokowej z unikalnym malowidłem-polichromią drewnianego stropu, wykonaną w 1697 roku. Zachwycają także: ołtarz główny z 1622 roku, wczesnobarokowa ambona z XVII wieku, a także ozdobna chrzcielnica. Bogactwa wnętrza kościoła dopełniają XVI-wieczne

ławki oraz dekoracyjne epitafia. Także w Suchej Koszalińskiej i tamtejszym gotyckim kościele filialnym z surową architekturą kontrastuje bogate barokowe wyposażenie, na które składa się XVIII-wieczna ambona i epitafia, wczesnobarokowa chrzcielnica z XVII wieku i późniejsza XIX-wieczna empora organowa. Najciekawszą miejscowością gminy – z powodu walorów historycznych – są z pewnością Osieki. I to nie tylko z uwagi na gotycki kościół, ale także na piękny szachulcowy dwór, tzw. Dworek Osiecki 2. Wzniesiony został w 1924 roku przez szczecińskiego architekta dla ostatniego przedwojennego właściciela majątku Carla Hildebranda. Obecnie mieści się tu hotel. W wielowiekowych dziejach Osieki słynęły najpierw w średniowieczu cudowną hostią, w XVIII wieku były miejscem letniego wypoczynku ówczesnego właściciela posiadłości kanclerza von Cocceji (ministra króla Fryderyka II), a po drugiej wojnie światowej w latach szczydzących miejscowość rozstały w Polsce i za granicą międzynarodowe plenery malarskie. Odbływały się one w latach 1963-1981, a towarzyszyły im spotkania artystów, naukowców i teoretyków sztuki.

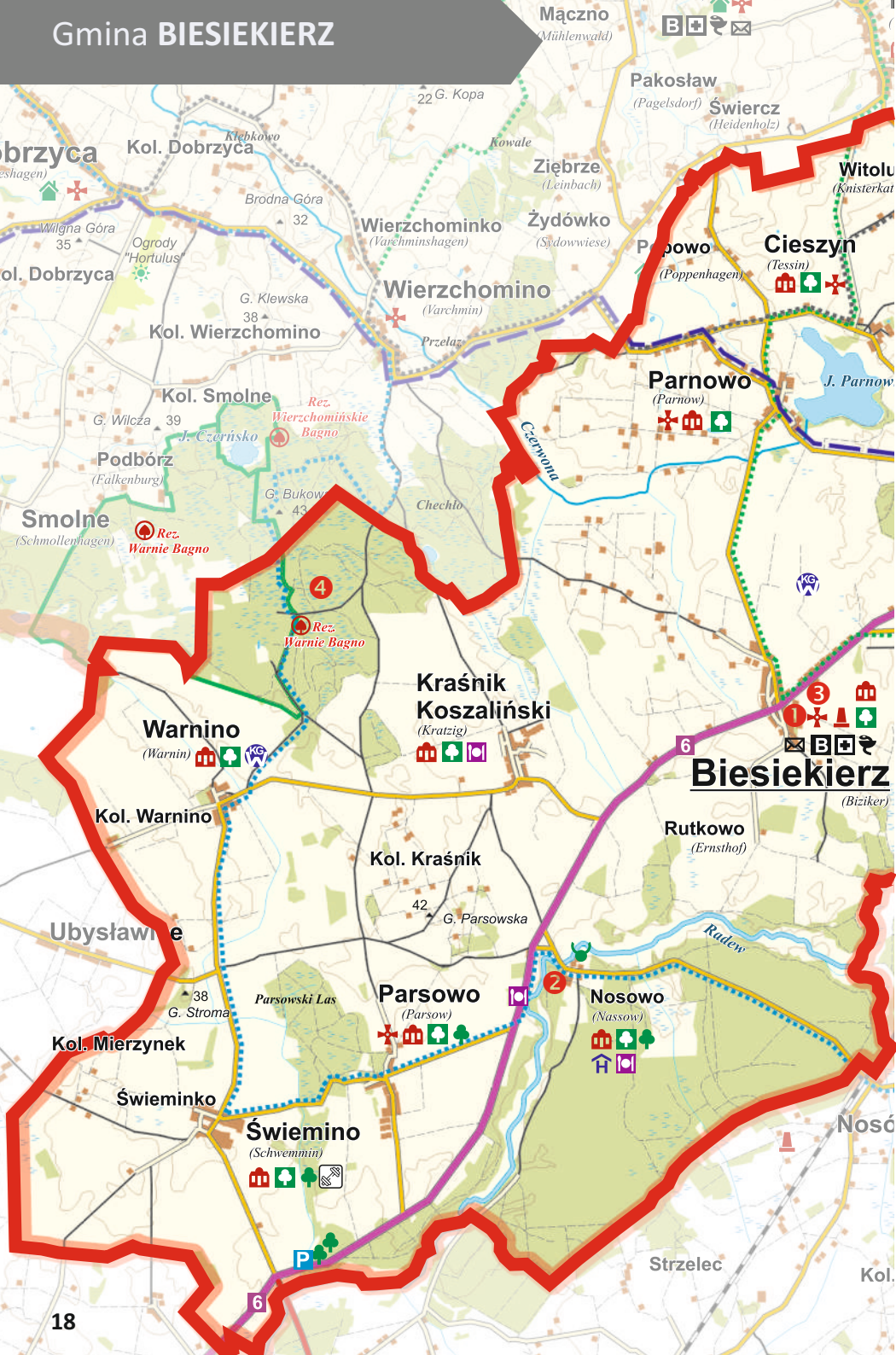
Brali w nich udział wybitni twórcy m.in. Alfred Lenica, Tadeusz Kantor i Henryk Stażewski. Tradycję plenerów odnowiono w 1998 roku. Odbływają się w Osiekach do dziś latem każdego roku. Warto też odwiedzić Sianów - miasto jeszcze do niedawna znane w całej Polsce ze słynnej fabryki zapałek, założonej tu w 1845 roku, dziś już niestety nieistniejącej. Zobaczyć można natomiast ciekawy gotycko-barokowy kościół z XV w. ze średniowieczną wieżą.

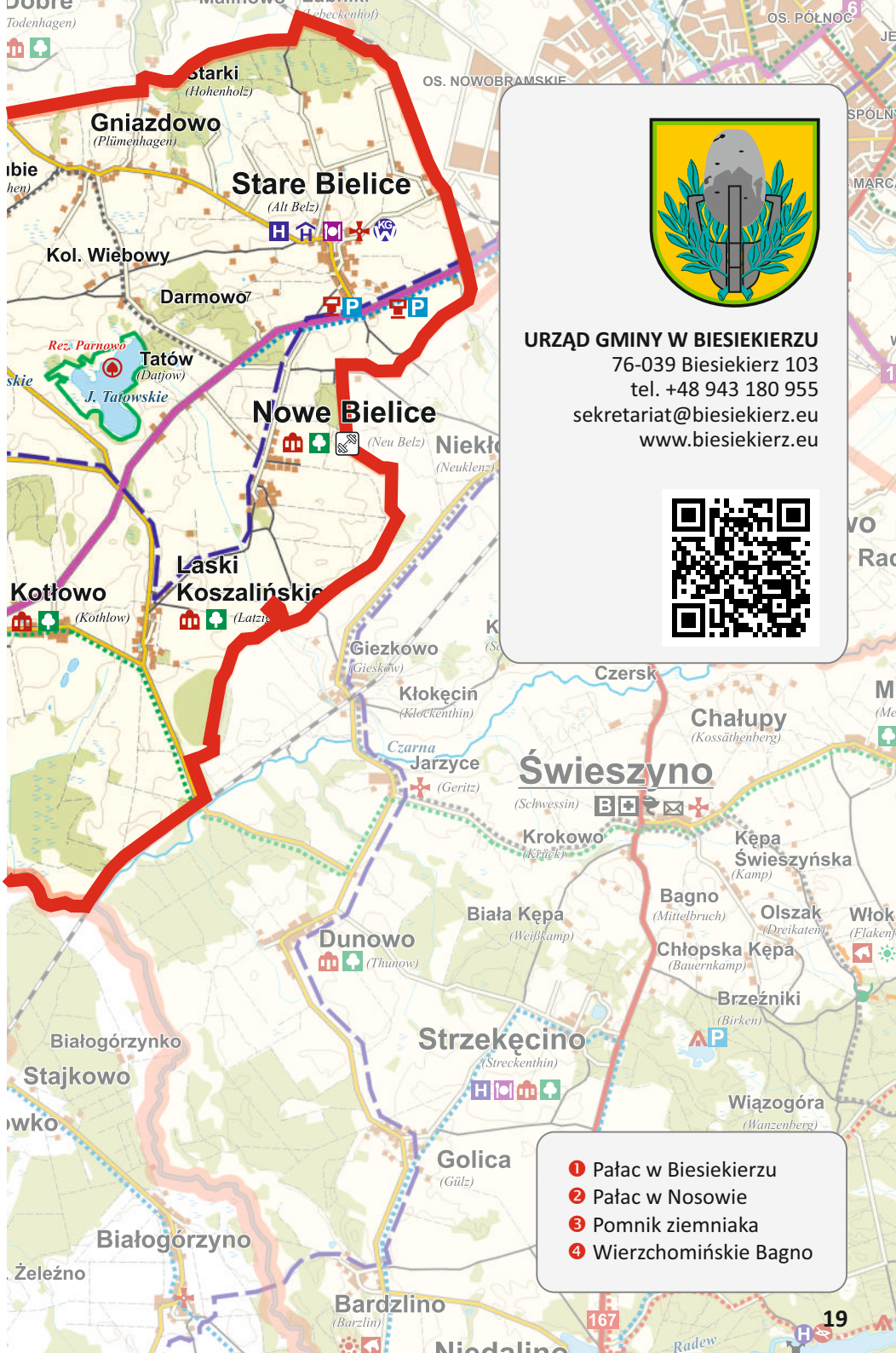
Die Gemeinde Sianów liegt nicht weit von der Ostsee entfernt und macht die Touristen auf ihre schöne Lage inmitten von Naturschutzgebieten, sauberer Luft und einer Fülle von Denkmälern aufmerksam. Aktive Touristen können Wander-, Radwege, Kajakfahren und Reiten in Anspruch nehmen. Man kann auch attraktive Architekturdenkmäler besuchen und die interessante Geschichte der Region entdecken. Die älteste mittelalterliche Geschichte des Gebiets ist mit gotischen Kirchen aus dem 14. Jahrhundert in Sucha Koszalińska, Iwięcin und Osieki ❶ verbunden. Alle von ihnen wurden aus Ziegeln auf einem Steinfundament mit einem massiven vierseitigen, mit einer Pyramide bekrönten Turm gebaut. Besonders interessant ist die Kirche in Osieki, aber den schönsten Innenraum ist in der Kirche in Iwięcin zu sehen. Da gibt es echte Schätze der Renaissance- und Barockkunst mit einem einzigartigen Gemälde - Polychromie der Holzdecke aus dem Jahre 1697. Begeistern auch: der Hauptaltar aus dem Jahre 1622, die frühbarocke Kanzel aus dem XVII Jahrhundert, sowie das dekorative Taufbecken. Den Reichtum des Innenraums der Kirche wird durch Bänke aus dem 16. Jahrhundert und dekorative Epitaph ergänzt. Auch in Sucha Koszalińska und der dortigen gotischen Filialkirche kontrastiert die dortige karge Architektur mit der reichen barocken Ausstattung, die aus einer Kanzel und einem Epitaph aus dem 18. Jahrhundert, einem frühbarocken Taufbecken aus dem 17. Jahrhundert und einer Orgelempore aus dem 19. Jahrhundert besteht. Die interessanteste Ortschaft der Gemeinde ist aufgrund ihres historischen Wertes sicherlich Osieki. Und das nicht nur wegen der gotischen Kirche, sondern auch wegen des schönen Fachwerkhofes, des sogenannten Osiecki Herrenhof ❷. Es wurde 1924 vom Stettiner Architekten für den letzten Vorkriegsbesitzer des Anwesens Carl Hildebrand errichtet. Jetzt gibt es hier ein Hotel. In der jahrhundertealten Geschichte war Osieki erst im Mittelalter für eine Wunderhostie berühmt, im 18. Jahrhundert war es ein Sommerurlaub für den damaligen Besitzer des Landguts, den Kanzler von Cocceji (Minister von König Friedrich II) und nach dem Zweiten Weltkrieg in den 1960-er Jahren wurde die Ortschaft in Polen und im Ausland dank internationalen Pleinairs berühmt. Es fand zwischen 1963 und 1981 statt und wurde von Treffen von Künstlern, Wissenschaftlern und Kunsttheoretiker begleitet. Teilnehmer waren herausragende Künstler, u.a. Alfred Lenica, Tadeusz Kantor und Henryk Stażewski. Die Tradition des Pleinairs wurde 1998 wiederaufgenommen. Es findet bis heute jeden Sommer in Osieki statt. Es lohnt sich auch, Sianów zu besuchen - eine Stadt, die bis vor kurzem in ganz Polen für ihre berühmte Streichholzfabrik bekannt war, die hier 1845 gegründet wurde und heute leider nicht mehr existiert. Man kann eine interessante gotisch-barocke Kirche aus dem 15. Jahrhundert mit einem mittelalterlichen Turm besichtigen.

❶ Dworek osiecki został wybudowany w 1924 roku przez Carla Hildebranda. Został zaprojektowany przez szwedzkiego architekta Schuchta. Budowlę usytuowano pośrodku pięknego, angielskiego parku. Swoją architekturą; szachulcową konstrukcją, dekoracją drewnianych elementów, ukształtowaniem bryły nawiązuje do dużych pomorskich wiejskich domów. Funkcją natomiast, wyraźnie reprezentacyjną, sięga do tradycji architektury pałacowej, co podkreśla położenie w rozległym parku, z dala od wsi. Jednak skala budynku, i jego architektura (parterowy, skromny program architektoniczny, brak form monumentalnych) jasno określają dworski charakter budynku. Das Herrenhaus Osieki (Dworek Osiecki) wurde 1924 von Carl Hildebrand erbaut. Es wurde vom Stettiner Architekten Schucht entworfen. Das Gebäude befindet sich in der Mitte eines schönen englischen Parks. Seine Architektur; die Fachwerkstruktur, die Verzierung der Holzelemente, die Formgestaltung bezieht sich auf große pommerische Landhäuser. Die Funktion hingegen, eindeutig repräsentativ, geht auf die Tradition der Palastarchitektur zurück, was die Lage in einem weitläufigen Park abseits des Dorfes betont. Die Größe des Gebäudes und seine Architektur (Erdgeschoss, bescheidenes architektonisches Programm, Mangel an monumentalen Formen) definieren jedoch deutlich den höfischen Charakter des Gebäudes.

Gmina BIESIEKIERZ

URZĄD GMINY W BIESIEKIERZU

76-039 Biesiekierz 103

tel. +48 943 180 955

sekretariat@biesiekierz.eu

www.biesiekierz.eu

- 1 Pałac w Biesiekierzu
- 2 Pałac w Nosowie
- 3 Pomnik ziemniaka
- 4 Wierzchońskie Bagno

1 Pierwsze wzmianki na temat terenu, na którym stoi pałac, datują się na wiek XVIII – znajdował się tu wtedy tylko park dworski o powierzchni 2,5 ha. Na przełomie XIX i XX wieku rozpoczęła się budowa pałacu, który został oddany do użytku w 1907 roku. Pierwszymi właścicielami była rodzina Gerlachów. Mury pałacu zbudowano na planie litery L z charakterystyczną ośmioboczną wieżą i galerią widokową z belwederem. Składa się z piętrowego korpusu głównego i parterowego skrzydła bocznego. Nad frontowym wejściem znajduje się taras otoczony balustradą. Po stronie ogrodowej widoczny jest taras kameralny.

Die erste Erwähnung des Geländes, auf dem der Palast steht, stammt aus dem 18. Jahrhundert – damals gab es nur einen Hofpark mit einer Fläche von 2,5 Hektar. Um die Wende des 19. und 20. Jahrhunderts begann der Bau des Palastes, der 1907 eröffnet wurde. Der erste Besitzer war die Familie Gerlach. Der gemauerte Palast wurde nach dem Plan des Buchstabens L mit einem charakteristischen oktagonalen Turm und einer Aussichtsgalerie mit einem Belvedere erbaut. Er besteht aus einem zweistöckigen Hauptkörper und einem Seitenflügel im Erdgeschoss. Über dem vorderen Eingang befindet sich eine Terrasse mit Geländer. Auf der Gartenseite ist eine gemütliche Terrasse sichtbar.

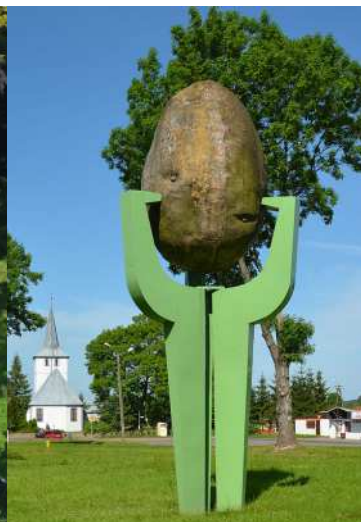
Gmina Biesiekierz – położona jest w zachodniej części powiatu koszalińskiego, na Równinie Białogardzkiej w dorzeczu rzek: Radwi i Czerwonej. Ma charakter rolniczy i podmiejski. Użytki rolne zajmują 70% powierzchni gminy, a tereny leśne 19%.

W Biesiekierzu stoi największy w Europie i na świecie Pomnik Ziemiaka, wysokości około 9 metrów. Prawdziwą zdobą wsi jest jednak eklektyczny pałac **1**. Miłośnicy tego typu architektury znajdują w gminie w sumie siedem takich obiektów: w Laskach Koszalińskich, Kraśniku Koszalińskim, Warninie, Parnowie i Nosowie **2**.

Gmina ma wiele pomników przyrody, do których należą, m.in. aleja dębów szypułkowych i dąb szypułkowy na polanie w okolicach miejscowości Parsowo. Mający 700 cm w obwodzie i 23 metry wysokości dąb jest niekwestionowanym królem okolicznych lasów. W gminie znajduje się południowa część rezerwatu „Wierzchomińskie Bagno”. Rezerwat został utworzony w 1984 r. na terenie gmin Będzino i Biesiekierz o całkowitej powierzchni 44 ha. Przedmiotem ochrony jest zarastający mszarem zbiornik wodny, z tworzącym się torfowiskiem wysokim (atlantyckim) i z właściwą mu roślinnością. Występują tu stanowiska rzadkich i chronionych gatunków roślin, m.in.: wrzosek bagienny, przygiełka biała, modrzewica zwyczajna, widłak jałowcowaty, rosiczka okrągłolistna i bagno zwyczajne. Jest to również jedno z największych w Polsce stanowisk wiciorkrzewu pomorskiego. Przez gminę prowadzi rowerowy szlak turystyczny (niebieski).

Die Gemeinde Biesiekierz liegt im westlichen Teil des Bezirks Koszalin, auf der Belgarder Ebene im Einzugsgebiet der Flüsse: Radew und Czerwona. Es ist landwirtschaftlich und vorstädtisch. Die landwirtschaftliche Fläche beträgt 70% der Fläche der Gemeinde und die Waldfläche 19%.

In Biesiekierz steht das größte in Europa und in der Welt

Kartoffeldenkmal, etwa 9 Meter hoch. Der eigentliche Schmuck des Dorfes ist jedoch der eklektische Palast ❶. Liebhaber dieser Art von Architektur finden in der Gemeinde insgesamt sieben solche Objekte: in Laski Koszalińskie, Kraśnik Koszaliński, Warnina, Parów und Nosów ❷.

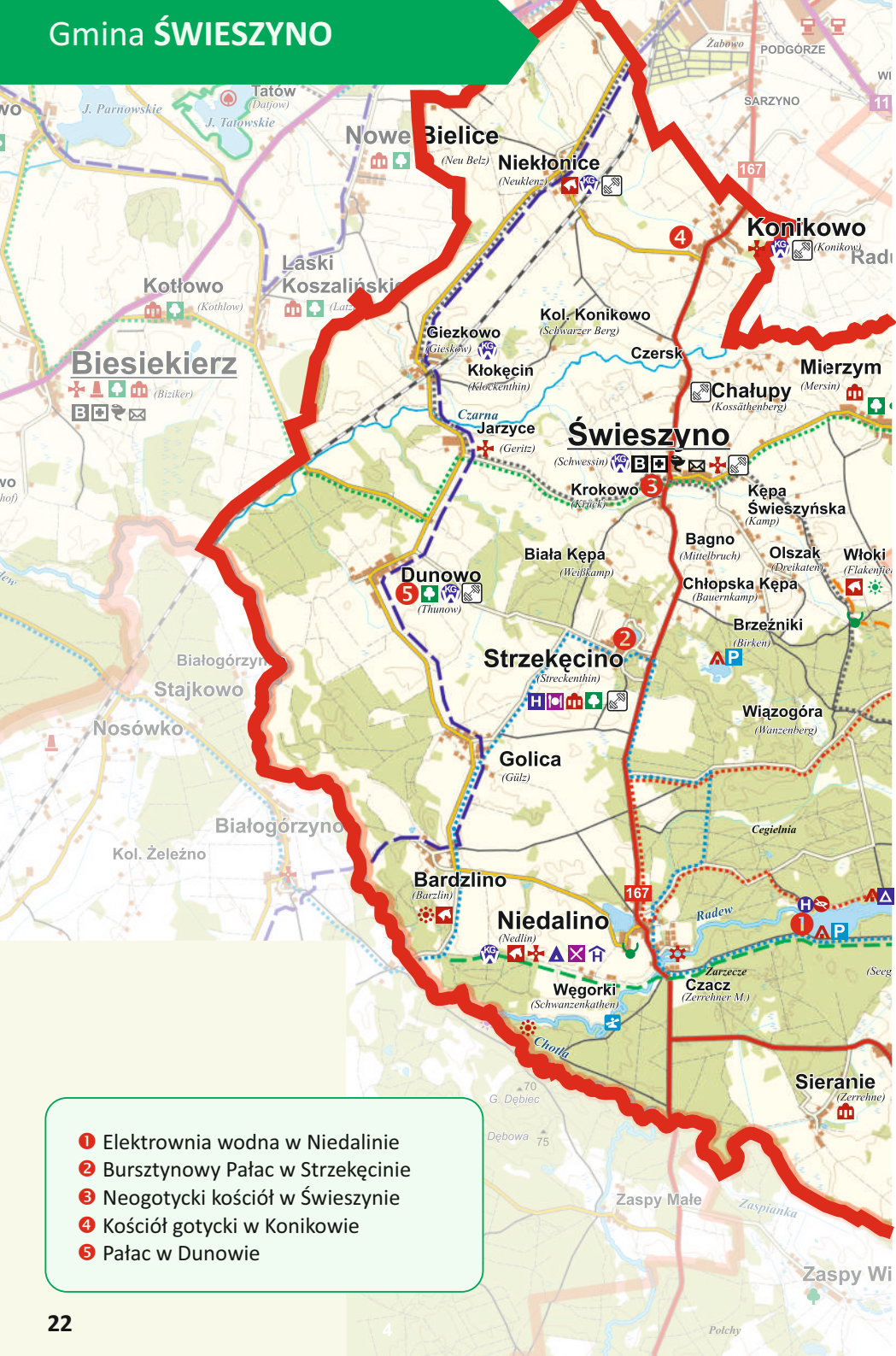
Die Gemeinde hat viele Naturdenkmäler, darunter u.a. Stieleichenallee und die Stieleiche auf einer Lichtung in der Nähe von Parsowo. Mit dem Umfang von 700 cm und mit der Höhe von 23 m ist die Eiche der unbestrittene König der umliegenden Wälder. In der Gemeinde liegt der südliche Teil des Schutzgebiets "Wierzchomińskie Bagno" (Varchminer Moor). Das Schutzgebiet wurde 1984 in den Gemeinden Będzino und Biesiekierz mit einer Gesamtfläche von 44 Hektar eingerichtet. Der Schutzgegenstand ist ein mit Moor bewachsenes Gewässer, mit einem entstehenden hohen (atlantischen) Torfmoor und mit seiner angemessenen Flora. Es gibt hier Orte mit seltenen und geschützten Pflanzenarten, u.a.: Glocken-Heide, das Weiße Schnabelried, Rosmarinheide, Sprossende Bärlapp, der Rundblättrige Sonnentau und Sumpfporst. Es ist auch einer der größten Gebiete vom Wald-Geißblatt in Polen. Durch die Gemeinde führt der blaue Wanderweg.

❷ Powstał około 1850 r. prawdopodobnie na zlecenie ówczesnego pana tych okolic-Barona von Springera. Neorenesansowy pałac stoi pośrodku 16-hektarowego parku w stylu angielskim, przez który przepływa rzeka Radew.

Dziś, znajduje się tu Ośrodek Szkolenia i Wychowania OHP. W swojej ofercie posiada organizację przyjęć weselnych, szkoleń i imprez okolicznościowych. Istnieje również możliwość wykupienia noclegu wraz z pełnym wyżywieniem. Er entstand um 1850, wahrscheinlich im Auftrag des damaligen Herrn dieser Gegend Baron von Springer. Der Neorenaissance-Palast liegt inmitten eines 16 Hektar großen Parks im englischen Stil, durch den der Radew-Fluss fließt.

Heute gibt es hier ein Schulungs- und Bildungszentrum für OHP (freiwillige Arbeitsgruppe). In seinem Angebot findet man die Organisation von Hochzeiten, Schulungen und besonderen Veranstaltungen. Es ist auch möglich, eine Unterkunft mit Vollpension zu buchen.

- 1 Elektrownia wodna w Niedalinie
- 2 Bursztynowy Pałac w Strzekęcino
- 3 Neogotycki kościół w Świeszynie
- 4 Kościół gotycki w Konikowie
- 5 Pałac w Dunowie

Urząd Gminy Świeszyno
76-024 Świeszyno 71
tel.: 94 31 60 120
gmina@swieszyno.pl
www.swieszyno.pl

**Multimedialne Centrum Kultury
„e-Eureka”
Biblioteka Publiczna w Świeszynie**
76-024 Świeszyno 36
tel.: 94 316 12 45
biuro@mck.swieszyno.pl
www.mck.swieszyno.pl

1 Elektrownia wodna w Niedalinie została zbudowana w latach 1911-12 przez ówczesnego właściciela tych ziem rotmistrza Kartz'a von Kameke. Polska nazwa jeziora Hajka i niemiecka nazwa elektrowni Heyka powstała od nazwisk głównych udziałowców spółki: von Heydebreck'a i von Kamecke'a. Elektrownia pracuje jako przepływowa, z niewielką możliwością retencji w jeziorze Hajka (o pow. 90 ha) wystarczającej na około 18-godzinny przepływ średni. *Das Wasserkraftwerk in Niedalin wurde 1911-12 vom damaligen Landbesitzer, Kartz von Kameke, gebaut. Der polnische Name des Hajka-Sees und der deutsche Name des Heyka-Kraftwerks stammen von den Namen der Hauptaktionäre des Unternehmens: von Heydebreck und von Kamecke. Das Kraftwerk arbeitet als Durchflusskraftwerk mit wenig Retentionskapazität im Hajka-See (ca. 90 Hektar) für einen durchschnittlichen Durchfluss von etwa 18 Stunden.*

Soczyście zielone lasy, meandrujące rzeki, rozległe pola i łąki, czyste jeziora, długie i malownicze trasy rowerowe oraz imponująca architektura zabytków i pomników przyrody. To wszystko i jeszcze więcej proponuje Gmina Świeszyno - położona w sercu powiatu koszalińskiego, w północnej części województwa zachodniopomorskiego, na południe od Koszalina. Graniczy z gminami Manowo, Biesiekierz, Bobolice, Tychowo, Białogard i Koszalin. Teren gminy zajmują duże i zróżnicowane kompleksy lasne zapraszające osoby ceniące sobie ciszę i spokój. Miłośników natury i wędkarzy przyciągają również trzy piękne jeziora: Hajka, Czarne i Niedalino, ciekawy, zróżnicowany krajobraz oraz malowniczo wijąca się rzeka Radew, która jest szlakiem wędrownym ryb łososiowatych. Zaplecze przyrodnicze zachęca do wypoczynku poprzez rozbudowaną infrastrukturę turystyczną. Długie ścieżki rowerowe, atrakcyjne szlaki i specjalnie przygotowane miejsca odpoczynku zachęcają do aktywności całej rodziny. Na terenie gminy znajduje się szlak elektrowni wodnych, na którym można zobaczyć, m.in. zabytkową elektrownię wodną w Niedalinie **1**. Miłośnicy architektury znajdą tu wiele zabytkowych kościołów (Świeszyno, Konikowo, Jarzyce) oraz pałaców i dworów (Dunowo, Giezkowo, Zegrze Pomorskie), wśród których na szczególną uwagę zasługuje zespół pałacowo - parkowy Bursztynowy Pałac w Strzeżeniu **2**.

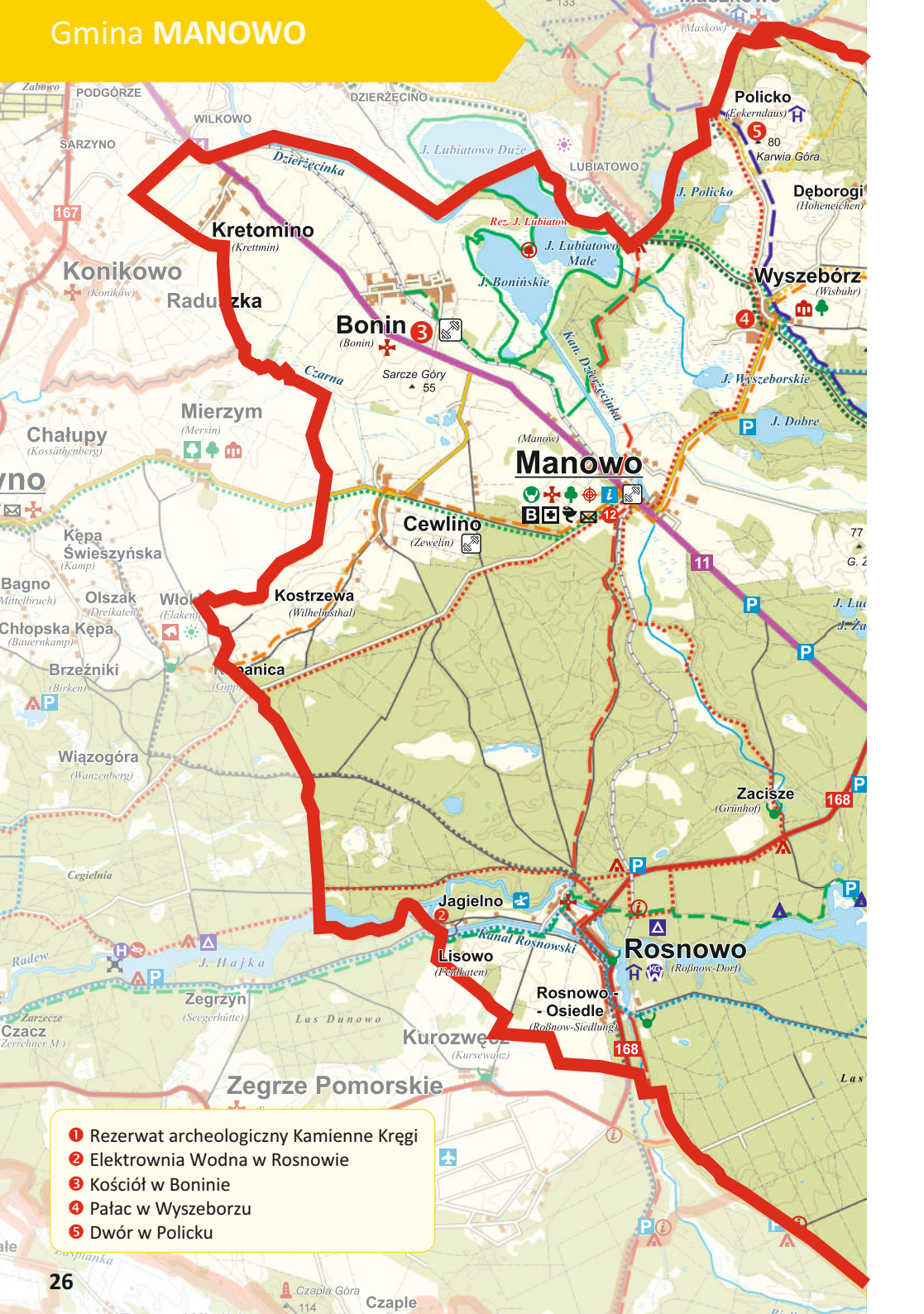
Sattgrüne Wälder, mäandrierende Flüsse, weite Felder und Wiesen, saubere Seen, lange und malerische Radwege und beeindruckende Architektur von Denkmälern und Naturdenkmälern. All dies und noch mehr wird von der Gemeinde Świeszyno - einer Gemeinde im Herzen des Koszalin-Kreises, im nördlichen Teil der Woiwodschaft Westpommern, südlich von Koszalin vorgeschlagen. Sie grenzt an die Gemeinden Manowo, Biesiekierz, Bobolice, Tychowo, Białogard und Koszalin. Das Gebiet der Gemeinde ist von großen und vielfältigen Waldkomplexen besetzt, welche Menschen einladen, die Ruhe und Stille schätzen. Naturliebhaber und Fischer werden auch von drei schönen Seen angezogen: Hajka, Czarne und Niedalino, eine interessante, abwechslungsreiche Landschaft und der malerisch gewundene Fluss Radew, der ein Wanderweg von Salmoniden ist. Die Natur fördert Entspannung durch umfangreiche touristische Infrastruktur. Lange Radwege, attraktive Wanderwege und speziell vorbereitete Rastplätze fördern die Aktivität ganzer Familien. Auf dem Gebiet der Gemeinde gibt es einen Weg von Wasserkraftwerken, wo man u.a. das historische Wasserkraftwerk in Niedalin ❶ besichtigen kann. Architekturliebhaber finden hier viele historische Kirchen (Świeszyno, Konikowo, Jarzyce) und Paläste als auch Herrenhäuser (Dunowo, Giezkowo, Zegrze Pomorskie), unter denen der Palast und der Parkkomplex Bernsteinpalast in Strzekęcino ❷ besondere Aufmerksamkeit verdient.

❷ Komplex tworzą eklektyczny pałac, dziś zwany „Burszynowym Pałacem” (obecnie hotel), z przełomu XIX i XX wieku. Z lat 20. i 30. XX wieku pochodzi większość znajdujących się wokół pałacu zabudowań gospodarczych oraz tzw. „Biały Pałac”, mniejszy, dwukondygnacyjny, neoklasyistyczny pałacyk, wybudowany w 1935 roku. Wokół pałacu rozciąga się rozległy park dworski zjeziorkiem.

Der Komplex besteht aus einem eklektischen Palast aus der Wende des 19. und 20. Jahrhunderts, der heute "Bernsteinpalast" (heute ein Hotel) genannt wird. Aus den 20er und 30er Jahren des XIX Jahrhunderts stammen die meisten Wirtschaftsgebäuden rund um den Palast und der sogenannte "Weiße Palast", ein kleinerer, zweistöckiger, neoklassizistischer Palast, der 1935 erbaut wurde. Rund um den Palast gibt es einen großen Schlosspark mit einem See.

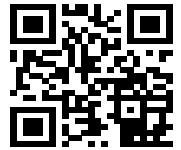
Gmina MANOWO

- 1 Rezerwat archeologiczny Kamienne Kręgi
- 2 Elektrownia Wodna w Rosnowie
- 3 Kościół w Boninie
- 4 Pałac w Wyszeborzu
- 5 Dwór w Policku

Urząd Gminy Manowo
 ul. Szkolna 2
 76-015 Manowo
 tel.: 94 318 32 20
 urzad@manowo.pl
 www.manowo.pl

Gminny Ośrodek Kultury w Wyszewie
 Wieszewo 18, 76-015 Manowo
 tel.: 730 760 380
 gok.wieszewo@wp.pl
 www.gok-wieszewo.pl

1 Rezerwat obejmuje uroczysko leśne o powierzchni około 3 ha. Na polanach, którego znajdują się kamienne kręgi zbudowane przez przybyłych ze skandynawii Gotów. Ogrodzone stojącymi głazami miejsca wieców plemiennych, a w ich sąsiedztwie nagrobne bruki kamienne, są świadectwem pamięci o pochowanych tam przodkach. Zwolowano tu więcej grzebano zmarłych w ciągu około 150 lat - od około 70 do 200 roku naszej ery. W kręgach zostały stwierdzone ślady uctw obrzędowych oraz pozostałości ceremonii rytualnych, związanych z ciałopaleniem i chowaniem prochów zmarłych.

Das Naturschutzgebiet umfasst ein Forstrevier von ca. 3 Hektar, auf dessen Lichtungen es von den aus Skandinavien gekommenen Goten gebaute Steinkreise gibt. Die von stehenden Felsblöcken eingezäunten Orte der Stammeskundgebungen und in ihrer Nähe Grabsteinpflaster sind ein Zeugnis des Andenkens der dort begrabenen Vorfahren. Hier fanden circa 150 Jahre - von etwa 70 bis 200 nach Christi - Kundgebungen und Bestattungen statt. In den Kreisen wurden Spuren von zeremoniellen Festmahlen und Überreste von rituellen Zeremonien verbunden mit dem Leichenbrennen und Beerdigen der Asche der Verstorbenen gefunden.

Gmina jest położona w środkowej części powiatu koszalińskiego na Wysoczyźnie Polanowskiej i Równinie Białogardzkiej. Przez południową część gminy przepływa Radew tworząca Jezioro Rosnowskie, rzeka jest dostępna dla kajaków. Przez gminę prowadzi czerwony szlak turystyczny pieszy im. J. Chrzęszczyńskiego z Góry Chełmskiej do Tychowo oraz kilka szlaków turystycznych rowerowych, m.in. niebieski i czerwony wzdłuż Radwi. Tereny leśne zajmują 66% powierzchni gminy. Manowo uzyskało połączenie kolejowe w 1898 r. po wybudowaniu linii kolei wąskotorowej o szerokości 750 mm z Koszalina do Polanowa. W 2008 r. ponownie ruszyły przejazdy kolejką wąskotorową na trasie Koszalin - Manowo. W gminie znajdują się 3 rezerваты: przy granicy z Koszalinem rezerwat Jezioro Lubiатовskie, w pobliżu Manowa – Mechowisko Manowo, nad rzeką Radew - miejsce wyjątkowe - Kamienne Kręgi.

Rezerwat archeologiczny, który jest jednym z niewielu przykładów pradziejowych konstrukcji kamiennych w Polsce **1**. Innymi zabytkami archeologicznymi są wczesnośredniowieczne grodzisko w Kretominie oraz grobowce megalityczne z młodziej epoki kamienia w Mostowie. Miłośnicy architektury znajdą w Boninie **2** gotyką, a w Wyszewie neogotycką budowlę sakralną. W Wyszeborzu znajduje się opuszczony pałac o ciekawej neobarokowej architekturze oraz pozostałości pałacowego parku, w Policku z pietyzmem odrestaurowany XIX-wieczny neoklasycystyczny dwór z oficyną i chałupą przydworską, mieszczący dziś hotel. Oprócz zabytków archeologicznych w gminie warto zobaczyć ciekawy zabytek techniki. Jest nim elektrownia wodna w Rosnowie **2**. Zwolennicy pływania i sportów wodnych mogą skorzystać z kąpielisk zlokalizowanych nad jeziorami: Rosnowskim, Skocznia i Kąpielowym oraz z wypożyczalni sprzętów wodnych w Mostowie i Rosnowie.

Die Gemeinde liegt im zentralen Teil des Kreises Koszalin im Polanów-Hochland und in der Białogard-Ebene. Durch den südlichen Teil der Gemeinde fließt Radew, der den Rosnowskie See bildet, der Fluss ist für Kajaks zugänglich. Durch die Gemeinde führt der rote J. Chrząszczyński Wanderweg vom Gollenberg nach Tychowo und einige Radwanderwege, u.a. blau und rot entlang Radew. Die Waldfläche nimmt 66% der Fläche der Gemeinde ein. Manowo erhielt 1898 eine Eisenbahnverbindung nach dem Bau einer Schmalspurbahnlinie mit einer Breite von 750 mm von Koszalin nach Polanów. 2008 starteten die Schmalspurbahnfahrten zwischen Koszalin und Manowo wieder. In der Gemeinde gibt es 3 Naturschutzgebiete: an der Grenze mit Koszalin der Naturschutzgebiet Lubiатовskie-See, in der Nähe von Manowa - Moosgebiet Manowo (Mechowisko Manowo), an Radew - ein einzigartiger Ort - Steinkreise. Archäologisches Naturschutzgebiet, das eines der wenigen Beispiele für vorgeschichtlicher Steinbauten in Polen ist ❶. Weitere archäologische Denkmäler sind die frühmittelalterliche Burg in Kretomin und die megalithischen Grabstätten der jüngeren Steinzeit in Mostowo. Architekturliebhaber finden in Bonin ❸ ein gotisches und in Wyszewo ein neugotisches Sakralgebäude. In Wyszebórz gibt es einen verlassenen Palast mit interessanter neobarocker Architektur und die Reste eines Schlossparks, in Policko ein mit Ehrfurcht restauriertes neoklassizistisches Herrenhaus mit Nebengebäude und Hütte aus dem XIX Jahrhundert, wo es heute ein Hotel gibt. Neben archäologischen Denkmälern in der Gemeinde lohnt es sich, ein interessantes technisches Denkmal zu sehen. Es ist ein Wasserkraftwerk in Rosnowo ❷. Befürworter vom Schwimm- und Wassersport können die Schwimmbäder an den Seen Rosnowo, Skocznia und Kąpielowe sowie den Verleih von Wassergeräten in Mostowo und Rosnowo in Anspruch nehmen.

❷ Zespół hydrotechniczny na rzece Radew, w pobliżu wschodniego skraju jez. Hajka, zbudowany w latach 1910-1924, złożony z budynku elektrowni wodnej o mocy 33,3 MW, służy o wysokości 17 metrów i kanału o długości 2,8 km.

Hydrotechniczny Komplex an Radew, am östlichen Rand vom Hajka-See, gebaut zwischen 1910 und 1924, besteht aus einem 33,3 MW Wasserkraftwerksgebäude, einer 17 Meter hohen Schleuse und einem 2,8 km langen Kanal.

❸ Powstał w XV wieku. Kościół budowany w stylu gotyckim.

Z dwuspadowego dachu wyrasta barokowa wieżyczka na sygnaturkę. Kapitałny remont świątyni przeprowadzono w 1907r., z inicjatywy ówczesnego prezydenta regencji koszalińskiej von Sendena. Po II wojnie światowej przejściowo – do 1979. zamieniony na klubokawiarnię.

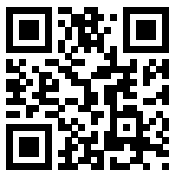
Sie wurde im 15. Jahrhundert gebaut. Die Kirche ist im gotischen Stil. Aus dem Satteldach wächst ein barocker Turm für ein Kirchenglöckchen. Eine Großinstandsetzung des Tempels wurde 1907 auf Initiative des damaligen Präsidenten der Köslin-Regentschaft von Senden durchgeführt. Nach dem Zweiten Weltkrieg wurde sie bis 1979 vorübergehend in ein Clubcafé umgewandelt.

Gmina Polanów GÓRY POŁNOCY

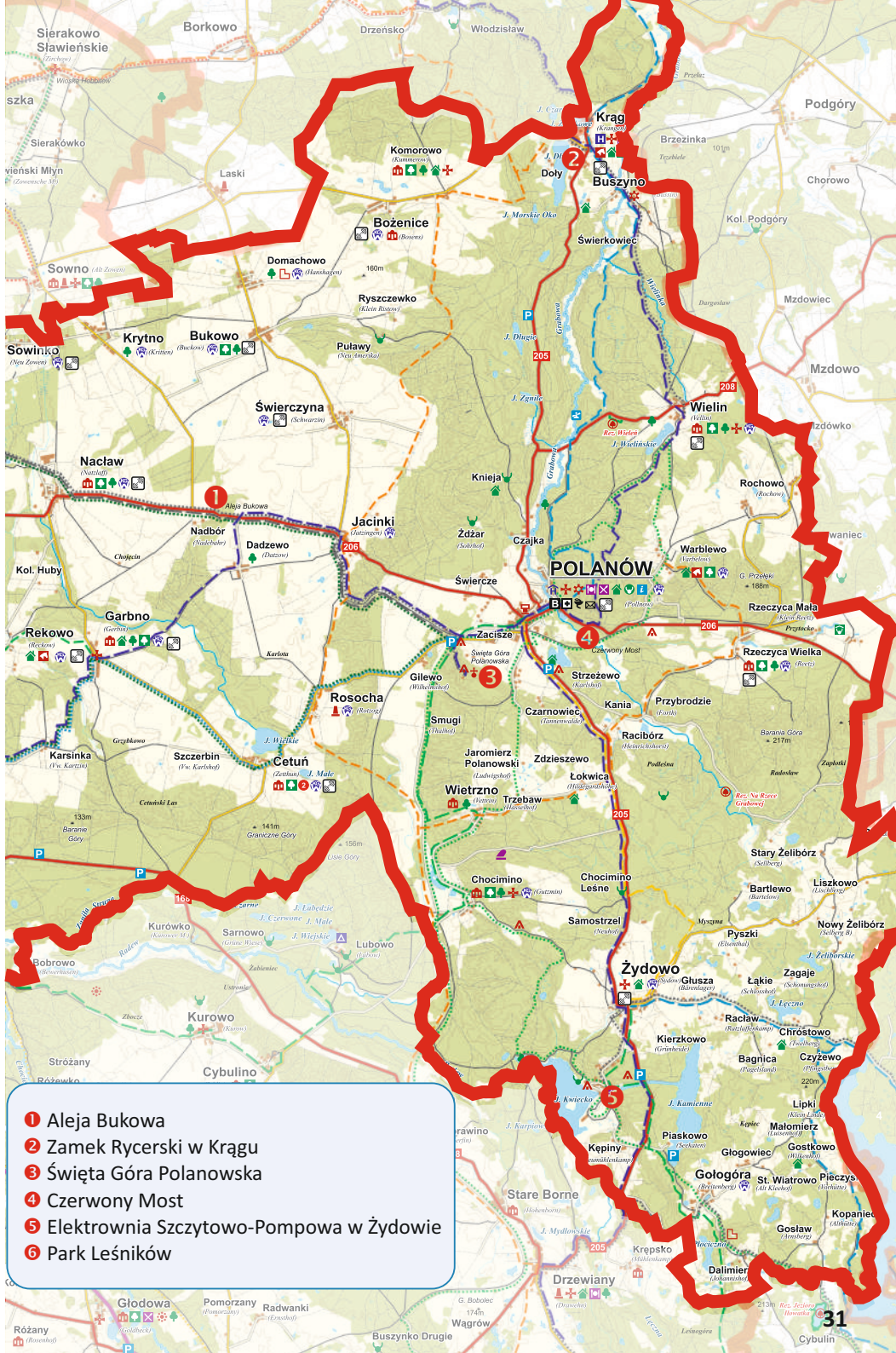
Urząd Miejski w Polanowie
ul. Wolności 4, 76-010 Polanów
tel.: 94 318 83 51
um@polanow.eu
www.polanow.pl

Polanowski Ośrodek Kultury i Sportu
ul. Polna 4, 76-010 Polanów
tel.: 94 318 82 29, 519 195 841
pokis@polanow.pl
www.pokis.polanow.pl

- 1 Aleja Bukowa
- 2 Zamek Rycerski w Krągu
- 3 Święta Góra Polanowska
- 4 Czerwony Most
- 5 Elektrownia Szczytowo-Pompowa w Żydowie
- 6 Park Leśników

1 Droga z Jacinek do Naclawia wiedzie pośród pięknej Alei Bukowej, będącej jednym z nielicznych takich obiektów w kraju. Wzdłuż blisko 5 km odcinka szosy rośnie ok. 400 drzew, których wiek szacuje się na 200 lat, a najokazalsze z bukowych pni, mają przeszło 4 m średnicy!

Pod koronami dostojnych buków biegnie kilka szlaków turystycznych, między innymi jedna z najdłuższych tras rowerowych w północnej Polsce - Bike the Baltic. Aleja Bukowa wygląda efektownie o każdej porze roku, choć najpiękniej prezentuje się jesienią.

Die Straße von Jacinki nach Naclaw führt durch eine schöne Buchenallee, die eine der wenigen solcher Objekte in Polen ist. Entlang des fast 5 km langen Straßenabschnitts befinden sich etwa 400 Bäume, deren Alter auf 200 Jahre geschätzt wird, und die wichtigsten Buchenstämme haben einen Durchmesser von mehr als 4 m. Unter den Kronen der würdevollen Buche verlaufen mehrere Wanderwege, darunter einer der längsten Radwege in Nordpolen - Bike the Baltic. Die Buchenallee sieht zu jeder Jahreszeit beeindruckend aus, obwohl sie im Herbst am schönsten aussieht.

Niewątpliwie największym atutem gminy Polanów, nazywanej przez wielu „Górami Północy”, jest jej położenie i naturalne ukształtowanie. Wyznaczająca wschodni kraniec województwa zachodniopomorskiego gmina, zachwyca przyrodą przesyconą niemal górkami krajobrazami, rozległymi zielonymi lasami, urokliwymi jeziorami oraz wijącymi się meandrami rzek i strumyków.

Siedzibą gminy jest Polanów o niezwykle urokliwym klimacie. Leży u podnóża dwóch gór: Góry Warblewskiej (170 m n.p.m.), dawniej zwanej „Wielkim Widokiem”, która jest jednym z najwyższych wzniesień w pobliżu miasta oraz Świętej Góry Polanowskiej (155,2 m n.p.m.), jednej z Świętych Gór Pomorza. To sięgające swoją historią czasów średniowiecznych miejsce ma w sobie coś mistycznego. Dziś znajduje się tam franciszkańska pustelnia, będąca celem wielu pielgrzymek oraz źródło, gdzie jak głosi legenda, woda ma cudowną moc! Święta Góra Polanowska znajduje się na trasie Szlaku Jakubowego wiodącego do hiszpańskiego miasta Santiago de Compostela.

Gmina Polanów jest również doskonałym miejscem dla osób aktywnych, do ich dyspozycji są dobrze wyposażone strefy aktywności fizycznej oraz ogólnodostępne miejsca turystyczno-rekreacyjne. Ze względu na atrakcyjne położenie, bliskość przyrody - to idealne miejsce dla turystów ceniących piesze, rowerowe, a nawet konne wycieczki, podczas których mogą odkrywać skarby gminy, np.: Czerwony Most, Elektrownia Szczytowo-Pompowa w Żydowie, wyjątkowy Park Leśników. Chlubą gminy jest Aleja Bukowa **1**. Charakterystyczna dla gminy jest różnorodna stylistycznie architektura sakralna z wieloma zabytkowymi kościołami. Dwa najstarsze z XV w., znajdują się w Komorowie i Kościernicy, a kościoły w Żydowie, Chocimlinie, Garbnie i Wieliniu wyróżnia ryglowa konstrukcja. Z całą pewnością wart uwagi jest XV-wieczny Zamek Rycerski w Krągu **2** z zabytkowym parkiem o powierzchni 2,6 ha.

Zweifellos ist der größte Trumpf der Gemeinde Polanów, von vielen als "Gebirge des Nordens" bezeichnet, ihre Lage und natürliche Beschaffenheit des Geländes. Die kleine Gemeinde, die das östliche Ende der Woiwodschaft Westpommern bestimmt, bezaubert mit ihrer unberührten Natur, gesättigt mit gebirgsnahen Landschaften, weiten grünen Wäldern, reizenden Seen und gewundenen Mäandern von Flüssen und Bächen.

Der Verwaltungssitz der Gemeinde ist Polanów, mit einem sehr charmanten, kleinstädtischen Klima. Polanów liegt am Fuß von zwei Bergen. Varbelower Berg, früher "Tolle Aussicht" genannt, der einer der höchsten Hügel in der Nähe der Stadt und der Heilige Berg Polanów, einer der Heiligen Berge Pommerns ist. Dieser Ort mit seiner Geschichte, die bis ins Mittelalter reicht, hat etwas Mystisches in sich. Heute gibt es dort eine Franziskaner-Einsiedelei, die das Ziel vieler Wallfahrten ist, und eine kleine Quelle, wo der Legende nach Wasser wundersame Kraft hat. Der Heilige Berg Polanów liegt am Jakobsweg, der zur spanischen Stadt Santiago de Compostela führt. Die Gemeinde Polanów ist auch ein großartiger Ort für aktive Menschen, mit gut ausgestatteten Sportzonen und öffentlichen touristischen und Erholungsgebieten. Dank seiner attraktiven Lage, der Nähe zur Natur, ist es ein idealer Ort für Touristen, die Wandern, Radfahren und sogar Reittouren zu schätzen wissen, bei denen sie Schätze der Gemeinde wie z.B.: die Rote Brücke, das Pumpspeicherkraftwerk in Żydowo, den einzigartigen Forstwirtpark entdecken können. Der Stolz unserer Gemeinde ist die Buchenallee

1. *Stilistisch vielfältige Sakralarchitektur mit vielen historischen Kirchen. Zwei der ältesten des 15. Jahrhunderts, in Komorowo und Kościernica, Kirchen in Żydowo, Chocimina, Garbno und Wielin mit einer charakteristischen Fachwerkkonstruktion. Sicherlich ist die Ritterburg aus dem 15. Jahrhundert in Krqg Ihrer Aufmerksamkeit wert*

2 *Dawna posiadłość rycerska leżąca przy drodze do Sławna. Wybudowany przez rodzinę Podewilsów na początku XV wieku zespół zamkowo-parkowy, później był wielokrotnie przebudowywany, 1580 roku rozebrano go do fundamentów i odbudowano w stylu renesansowym, ostateczny wygląd obiekt uzyskał pod koniec XIX w. Ze względu na piękne ogrody kwiatowe, przed wojną, zamek nazywany był „Kwiatowym”. Od 1996 roku znajduje się tu luksusowy Hotel Podewils. W parku zachowała się XVI-wieczna kaplica zamkowa z barokowym wystrojem.*

Ein ehemaliges Ritterhaus an der Straße nach Sławno. Der Anfang des 15. Jahrhunderts von der Familie Podewils erbaute Schloss-Park-Komplex wurde später mehrmals umgebaut, 1580 wurde er auf die Fundamente abgerissen und im Renaissancestil wieder aufgebaut, das endgültige Erscheinungsbild des Objekts wurde Ende des 19. Jahrhunderts erreicht. Seit 1996 befindet sich hier das luxuriöse Hotel Podewils. Der Park verfügt über eine Schlosskapelle aus dem 16. Jahrhundert mit barocker Einrichtung.

Gmina BOBOLICE

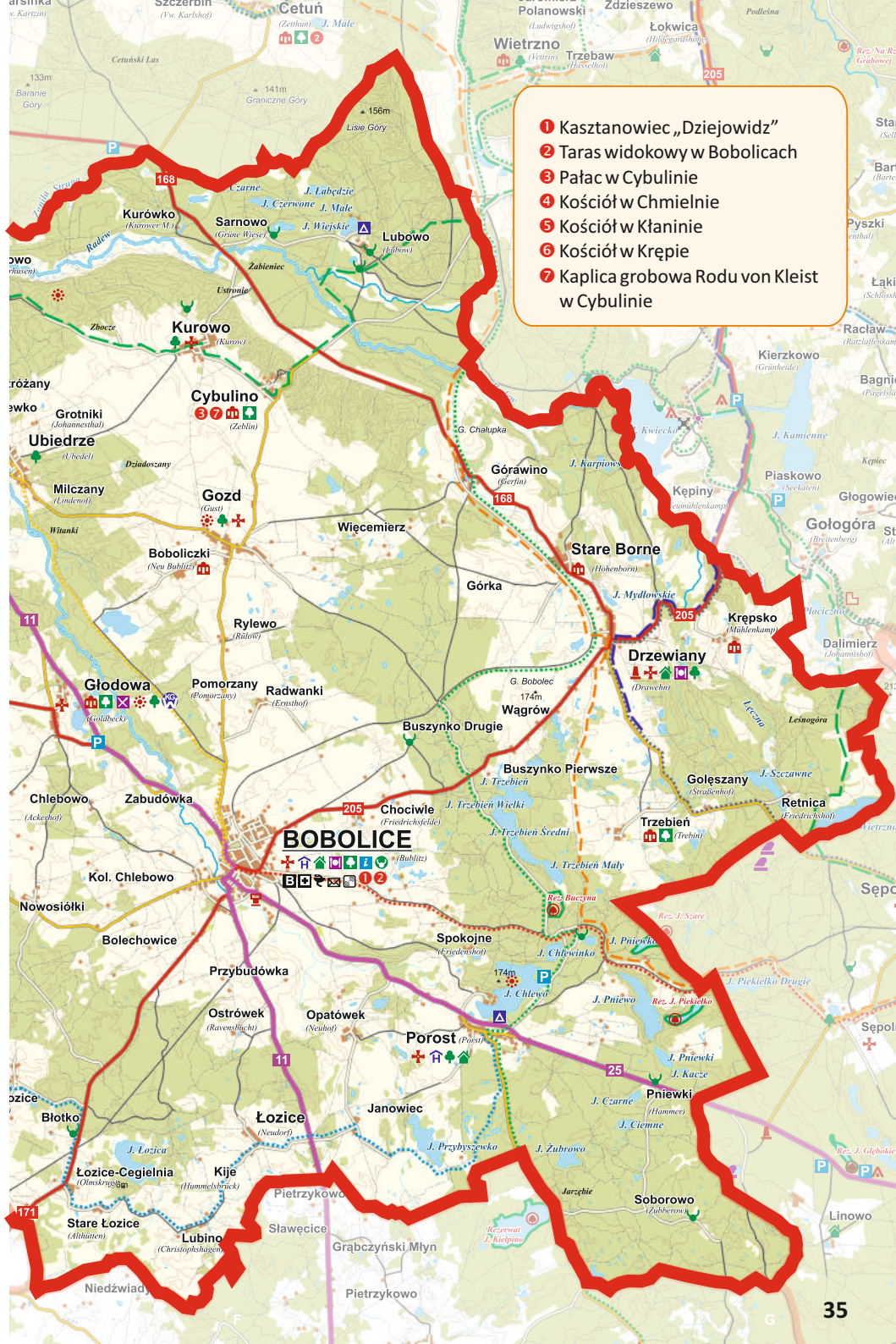

Urząd Miejski w Bobolicach
ul. Ratuszowa 1, 76-020 Bobolice
tel.: 94 34 58 401
gmina@bobolice.pl
www.bobolice.pl

**Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury
w Bobolicach**
Plac Zwycięstwa 5, 76-020 Bobolice
tel.: 94 316 71 55
mgokbobolice@gmail.com
www.mgok.bobolice.pl

- 1 Kasztanowiec „Dziejwidz”
- 2 Taras widokowy w Bobolicach
- 3 Pałac w Cybulinie
- 4 Kościół w Chmielnie
- 5 Kościół w Kłaninie
- 6 Kościół w Krępie
- 7 Kaplica grobowa Rodu von Kleist w Cybulinie

1 Kasztanowiec zlokalizowany jest w sercu miasta Bobolice - na Rynku Miejskim. Drzewo datowane na ponad 200 lat jest historycznym symbolem bobolickiego Rynku jako jedyna pozostałość po znajdującej się tu w przeszłości alei kasztanowców. Drzewo odznacza się okazalymi, rzadko spotykanymi rozmiarami, wyróżniającymi je wśród innych tworów przyrody żywej występujących na obszarze gminy. Jego obwód pnia to 400 cm, a wys. 18 m. To także unikatowe rozwiązanie - zlokalizowanie pomnika przyrody na terenie wysoko zurbanizowanym.

Der Kastanienbaum befindet sich im Herzen von Bobolice - auf dem Marktplatz. Der mehr als 200 Jahre alte Baum ist ein historisches Symbol des Marktplatzes von Bobolice als einziger Überrest der ehemaligen Kastanienallee. Der Baum zeichnet sich durch seine prächtige, seltene Größe aus, was ihn von anderen Naturgeschöpfen, die auf dem Gebiet der Gemeinde vorkommen. Sein Stammumfang beträgt 400 cm und seine Höhe 18 m. Es ist auch eine einzigartige Lösung - die Lage eines Naturdenkmals in einem stark urbanisierten Gebiet.

Gmina Bobolice położona jest we wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Należy do jednych z największych gmin w województwie. Pod względem geograficznym niemal cały teren gminy znajduje się na Pojezierzu Bytowskim i Równinie Białogardzkiej.

Gmina Bobolice jest atrakcyjna zarówno pod względem przyrodniczym jak i krajobrazowym. Pod względem turystycznym podstawowym atutem są zasoby naturalne. Lasy bogate w grzyby, mnogość jezior i oczek wodnych zachwycają swoim pięknem i wabią pasjonatów wędkarstwa. Wielbiciele przyrody znajdują tutaj liczne gatunki unikatowej roślinności, co zachęca ich do odbywania pieszych wycieczek po przepięknych lasach. W bazie turystycznej wypoczynek związany jest z obserwacją przyrody, w miejscowościach z dostępem do rzek i jezior - z kajakarstwem i wędkarstwem, oraz turystyką pieszą, rowerową, konną oraz zbieractwem runa leśnego. Do istniejących obiektów chronionych w gminie Bobolice należą: 3 rezerваты przyrody ("Buczyna", "Jezioro Szare", "Jezioro Piekiełko"), 2 obszary chronionego krajobrazu ("Żydowo - Biały Bór", "Dolina Radwi"), 1 zespół przyrodniczo-krajobrazowy ("Dolina rzeki Chociel"), 404 użytki ekologiczne, 17 pomników przyrody, 3 strefy ochronne ptaków drapieżnych. najznamienitszym pomnikiem przyrody jest położony w samym bobolickim Rynku Miejskim kasztanowiec „Dziejowidz” **1**.

W gminie, ku uciesze najmłodszych, zlokalizowanych jest ponad trzydzieści placów zabaw oraz kilka siłowni zewnętrznych. Na terenie gminy znajduje się kąpielisko „Rajska Plaża” w Poroście, które cieszy się ogromnym zainteresowaniem zarówno mieszkańców jak i przyjezdnych. Miłośnicy historii znajdą w gminie wiele pomników i zabytków architektury sakralnej. Same Bobolice poza Rynkiem przyciągają turystów również tarasem widokowym **2**, oraz neogotyckim Kościołem p.w. WNMP.

Die Gemeinde Bobolice liegt im östlichen Teil der Woiwodschaft Westpommern. Es ist eine der größten Gemeinden der Woiwodschaft. Geographisch befindet sich fast das gesamte Gebiet der Gemeinde in der Bytów-Seenplatte und in der Belgarder Ebene. Die Gemeinde

Bobolice ist sowohl natur- als auch landschaftlich attraktiv. Im Hinblick auf den Tourismus sind die natürlichen Ressourcen der wichtigste Vorteil. Wälder reich an Pilzen, eine Vielzahl von Seen und Teichen begeistern mit ihrer Schönheit und locken Angelenthusiasten. Naturliebhaber finden hier zahlreiche Arten einzigartiger Pflanzenwelt, die sie zum Wandern in den wunderschönen Wäldern anregen. In der touristischen Basis ist der Urlaub mit der Naturbeobachtung verbunden, in Dörfern mit Zugang zu Flüssen und Seen - mit Kajakfahren und Angeln, sowie Wandern, Radfahren, Reiten und Unterholzsammeln. Bestehende Schutzgebiete in der Gemeinde Bobolice umfassen: 3 Naturschutzgebiete, 2 Landschaftsschutzgebiete, 1 Natur und Landschaftskomplex, 404 ökologische Anbaugelände, 17 Naturdenkmäler, 3 Schutzzonen für Greifvögel. Das bedeutendste Naturdenkmal befindet sich auf dem Bobolice Marktplatz und es ist der Kastanienbaum „Dziejowidz“ ❶.

In der Gemeinde, zur Freude der Jüngsten, gibt es mehr als dreißig Spielplätze und mehrere Outdoor-Fitnessstudios. Dank EU-Mitteln haben wir den Badestrand "Paradiesstrand" in Porost, der jeden Tag ein großes Interesse der Anwohner und Besucher genießt, modernisiert und mit Wasserausrüstung, mit einem schwimmenden Steg, mit zwei Rutschen und der kleinen Infrastruktur nachgerüstet. Geschichtseliebhaber finden in der Gemeinde viele Sakralarchitekturdenkmäler. Bobolice selbst locken Touristen auch außer des Marktplatzes mit einer Aussichtsplattform ❷.

❷ Taras widokowy w Bobolicach - charakterystyczny punkt na mapie miejscowości i regionu. Miejsce chętnie odwiedzane przez turystów wypoczywających w województwie zachodniopomorskim. Taras zlokalizowany jest przy ulicy Pionierów 2. Można stąd podziwiać piękne widoki, wspaniałą architekturę i krajobrazy. Warto odwiedzić to miejsce.

Die Aussichtsplattform in Bobolice - ein charakteristischer Punkt auf der Landkarte der Ortschaft und der Region. Der Ort ist beliebt bei Touristen, die sich in der Woiwodschaft Westpommern erholen. Die Terrasse befindet sich in der Pionierów Straße 2. Von hier aus können Sie eine schöne Aussicht, die herrliche Architektur und Landschaften genießen. Es lohnt sich, diesen Ort zu besuchen.

Szlaki turystyczne *Bezeichnete touristische Routen*

MIELNO

- Szlak nadmorski R-10 (czerwony, 102 km). *Dźwirzyno - Kołobrzeg- Pleśna- Latarnia Gąski - Sarbinowo - Chłopy - Mielno - Unieście - Łazy - Dąbki - Bobolin - Darłowo - Jarostawiec.*
 Trasa pokrywa się z Międzynarodowym Szlakiem Rowerowym R-10.

BĘDZINO

- Szlak Świętego Jakuba. - *Wierzchomino - Dobrzyca - Strzepowo - Strachomino -*
 Szlak Jamneński. *Mielno - Strzeżenice - Dobiesławiec - Mścice - Łabusz - Osieki*
Szlak romantyczny. *Dobrzyca - Strzepowo - Strachomino - Rusowo*
Szlak Pałaców. *Mostowo - Rosnowo - Niedalino - Strzekęcino - Bardzłino - Białogórzyno - Nosowo - Parsowo - Świemino - Warnino - Wierzchomino - Dobrzyca - Śmiechów - Gąski Latarnia.*
Szlak wiatraków. *Tatów - Popowo - Dobrzyca - Strachomino - Łopienica - Pleśna*
Szlak łącznikowy. *Sarbinowo - Będzinko - Będzino - Wierzchomino*
Szlak spichlerzy. *Mścice - Dobrze - Cieszyn - Parnowo - Biesiekierz - Kotłowo - Jarzyce - Świeszyno - Cewlino - Manowo*

SIANÓW

- Szlak Świętego Jakuba. - *Kłos - Sianów - Skibno - Skibienko - Sucha Koszalińska - Kleszcze - Osieki - Rzepkowo - Iwięcino - Bielkowo -*
 Trakt Rybogryfa. *Góra Chełmska - Kłos - Węgorzewo - Policko - Dzierżęcino*
Bezpiecznie do Sianowa. *Skwierzynka - Kędzierzyn - Sianów*
Sianowska Kraina w Kratkę. *Sianów - Węgorzewo - Szczeglińskie Kurhany - Sowno - Przytok - Sieciemina - Karnieszewice - PKP Skibno - Sianów*
Na spotkanie z Hobbitami. *Przytok - Ratajki - Sierakowo Sław. - Sowieński Młyn - Sowno*
Śladami końskich podkówek. *Skwierzynka - Osieki - Rzepkowo - Iwięcino - Skibno - Kędzierzyn - Kłos - Maszkowo - Węgorzewo*
Kościoły gotyckie gminy Sianów. *Sianów - Karnieszewice - Dąbrowa - Bielkowo - Iwięcino - Rzepkowo - Osiecki*
Z Greenwaya nad morze. *Węgorzewo - Szczeglińskie Kurhany - Kościernica - Naclaw - Jacinki - Polanów*
 Szlak rzeką Unięstą. *Maszkowo - Sianów - Osieki.*

BIESIEKIERZ

- Szlak Pałaców. *Mostowo - Rosnowo - Niedalino - Strzekęcino - Bardzłino - Białogórzyno - Nosowo - Parsowo - Świemino - Warnino - Wierzchomino - Dobrzyca - Śmiechów - Gąski.*

ŚWIESZYNO

- Pomorska Droga św. Jakuba. *Niekłonice - Giezkowo - Jarzyce - Dunowo - Golice - Bardzłino*
 Szlak Spichlerzy. *Mścice - Biesiekierz - Dunowo - Jarzyce - Świeszyno - Mierzym - Manowo*
Tychowski Trakt. *Koszalin - Niekłonice - Giezkowo - Jarzyce - Świeszyno - Włoki - Rosnowo - Tychowo*
Trasa Słoneczna. *Manowo - Niedalino - Rosnowo - Zacisze - Manowo*
Szlak Elektrowni Wodnych. *Lisowo - Niedalino - Strzekęcino - Dunowo*
Szlak rzeką Radew. *Żydowo - Mostowo - Jezioro Rosnowskie - Rosnowo - Kanał Rosnowski - Jezioro Hajka - Niedalino - Białogórzyno - Nosowo - Karlino*

MANOWO

Szlak Doliny Radwi Im. Tadeusza Brzezińskiego. *Mostowo - Cybulino - Wietrzno - Polanów*
Szlak im. Józefa Chrzęszczyńskiego. *Góra Chełmska - Rosnowo - Tychowo*
Szlak Kamieni Granicznych. *Dzierżęcino - Jezioro Policko - Bonin*

Szlak Megalitów. *Paproty - Sulechowo - Niemica - Sieciemín - Szczeglino - Wyszebórz*
Szlak Morenowej Przełęcz. *Manowo - Policko - Maszkowo - Kłós*

Szlak Gotów. *Mostowo - Wyszebórz - Lubiato*

POLANÓW

Szlak Moreny Czołowej. *Złocieniec - Rzepowo - Siemczyno - Czaplínek - Stare Drawsko - Sikory - Rakowo - Międzyzlesie - Pile - Silnowo - Łączno - Ciemino - Jelonek - Lipnica - Szczecinek - Gwda Wielka - Gwda Mała - Trzmielewo - Biały Bór - Sępólno Wielkie - Gołogóra - Jez. Kamienne - kanał elektrowni wodnej - Żydowo*

Szlak Rezerwatów. *Darłówek - Darłowo - Zielnowo - Kowalewice - Stary Kraków - Radosław - Sławsko - Sławno - Pomółowo - Janiewice - Krąg - Buszyno - Dąb Wrangla - Polanów (niebieski) - Żydowo - Bobięcino - Miastko*

Szlak Pielgrzymkowy im. Jana Pawła II. *Góra Chełmska koło Koszalina - Maszkowo - Węgorzewo - Koszalińskie - Szczeglino - Kościernica - Naclaw - Garbno - Dadzewo - Rosocha - Święta Góra Polanowska*

Mała i Duża Pętla wokół Góry Warblewskiej

Trasa rowerowa Bobięcińskie Góry. *Biały Bór - Kaliska - Kołtki - Cybulin - Jez. Hłowatka - Dalimierz - Gołogóra - Drzewiany - Golezany - Sępólno Wlk. - Cieszęcino - Biały Bór*

Polanowski trakt przyrodniczy. *Wyszebórz - Wiewiórowo - Osetno - Karsina - Garbno - Cetuń - Rosocha - Polanów*

Północny szlak Hobbitów. *Niemica - Kusice - Sierakowo Sł - Sowinko - Karsina - Kępiście*

Szlak rzeką Grabową. *Wielin - Buszyn*

BOBOLICE

Szlak Pełnika Europejskiego. *Bobolice - Ubierze - Kępiście - zakole Radwi - zwalona ambona - Szkółka Leśna Wrzosowiec - Kamienne Kręgi*

Szlak buczyny pomorskiej. *Bobolice - Głodowa - Jatynia - Wełdkowo - Kowalki - Tychowo*

Zagubiony trakt. *Porost - Janówiec - Nowe Łozice - Chmielno - Dzieciotowo - Kowalki - Czarnkowo - Tychowo*

Szlak wokół piaszczystej góry. *Bobolice - Sępólno Małe - Biały Bór*

Czarny szlak. *Biały Bór - Kaliska - Kołtki - Sępólno Wielkie - Cybulin - Gołogóra - Kępsko - Drzewiany - Sępólno Wielkie - Biały Bór*

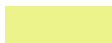
"Greenway Naszyjnik Północy" (zielony - 846,1 km) *Debrzno - Lipka - Złotów - Jastrowie - Borne Sulínowo - Łubowo - Czaplínek - Złocieniec - Wierzchowo - Kalisz Pomorski - Drawsko Pomorskie - Ostrowice - Połczyn Zdrój - Barwice - Szczecinek - Porost - Polanów - Wielin - Wietrzno - Żydowo - Biały Bór - Koczała - Pakotulsko - Gwieździn - Człuchów - Polnica - Konarzyny - Swornegacie - Leśno - Wiele - Karsin - Odry - Czersk - Tuchola - Kęsowo - Kamień Krajeński - Debrzno*

Bike The Baltik - *Kołobrzeg - Ustronie Morskie - Mielno - Koszalin - Sianów - Polanów - Kamienne Kręgi - Koszalin*

Lasy
Wälder • Forests

Sady, plantacje
Obstgärten • Orchards

Wody
Gewässer • Fresh waters

Tereny podmokłe
Moorgebiete • Marshes

Zabudowa
Bebauung • Buildings

Rzeki, strumienie
Flüsse, Bäche • Rivers, streams

Warstwice
Höhenlinien • Contour lines

KOSZALIN

SIANÓW Świeszyno

Rosnowo
Drzewiany

Wrzosowiec

(Wartenstein)

Granica powiatu
Kreisgrenze • District border

Granice gmin
Gemeindegrenzen • Commune border

Granice rezerwatów
Grenzen der Schutzgebiete • Boundaries of reserves

Drogi główne
Hauptwege • Major roads

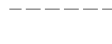
Drogi drugorzędne
Kreiswege • Minor roads

Drogi pozostałe
Übrige Wege • Other roads

Drogi gruntowe utrzymane
Erhaltene Feldwege • Maintained unpaved roads

Drogi gruntowe pozostałe
Andere erdstrassen • Other unpaved roads

Linie kolejowe
Bahnlinien • Railway tracks

Kolej wąskotorowa
Schmalspurbahnlinien • Narrow-gauge railway

Znakowane szlaki turystyczne Bezeichnete touristische Routen • Marked tourist routes

Szlaki piesze
Wanderwege • Hiking trails

Szlaki rowerowe
Radrouten • Bicycle paths

Szlaki kajakowe
Paddelrouten • Canoe routes

Szlaki konne
Wanderreiten • Horse trails

Pomorska Droga św. Jakuba
Pomeranian St. Jacob's Trail
• Der Pommersche Jakobsweg

Zamek
Schloss • Castle

Ruiny
Ruinen • Ruins

Pałac, dwór
Gutshaus • Palace

Młyn
Mühle • Mill

Kościół
Kirche • Church

Kaplica
Kapelle • Chapel

Mury miejskie
City walls • Stadtmauer

Grodzisko
Mittelalterliche Wallburg • Medieval fortress

Inne zabytki
Other monuments • Andere Denkmäler

Pomnik
Denkmal - Monument

Kamień milowy
Milestone • Meilenstein

Muzeum
Museum

	Wieża <i>Turm • Tower</i>		Parking <i>Parkplatz • Parking</i>
	Latarnia morska <i>Leuchtturm • Lighthouse</i>		Lotnisko <i>Flughafen • Runway</i>
	Bunkier <i>Bunker</i>		Port <i>Hafen • Port</i>
	Hotel <i>Hotel</i>		Poczta <i>Post • Post office</i>
	Motel, pensjonat <i>Motel, Pension • Motel, guesthouse</i>		Przychodnia <i>Klinik • Clinic</i>
	Schronisko <i>Herberge • Hostel</i>		Szpital <i>Krankenhaus • Hospital</i>
	Pole namiotowe <i>Campingplatz • Campsite</i>		Apteka <i>Apotheke • Pharmacy</i>
	Miejsce biwakowania <i>Nachtlager • Campsite</i>		Bank <i>Bank</i>
	Agroturystyka <i>Agrotouristischer Hof • Agrotouristic farm</i>		Kantor wymiany walut <i>Wechselstube • Exchange</i>
	Ośrodek wypoczynkowy <i>Ferienzentrum • Resort</i>		Informacja turystyczna <i>Touristische Information • Tourist information center</i>
	Kwaterna łowiecka <i>Jagdhaus • Hunter's house</i>		Przystanek informacyjny <i>Informationstafel • Information board</i>
	Domki letniskowe <i>Ferienhäuser • Holiday houses</i>		Miejsce odpoczynku <i>Erholungsort • Leisure place</i>
	Pokoje gościnne <i>Gästezimmer • Guest rooms</i>		Jazda konna <i>Reiten • Horse riding centre</i>
	Koło Gospodyń Wiejskich <i>Kreis der ländlichen Hausfrauen</i>		Przystań jachtowa <i>Yachthafen • Marina</i>
	Restauracja <i>Restaurant</i>		Basen <i>Schwimmbad • Swimming pool</i>
	Bar <i>Bar</i>		Wypożyczalnia sprzętu wodnego <i>Kanu-Verleih • Boat rental</i>
	Kawiarnia <i>Cafe</i>		Kino <i>Kino • Cinema</i>
	Park zabytkowy <i>Historischer Park • Historic park</i>		Amfiteatr <i>Amphitheatre • Amphitheater</i>
	Drzewo pomnikowe <i>Naturbaumdenkmal • Natural monument tree</i>		Atrakcje przyrodnicze <i>Naturattraktionen • Natural attractions</i>
	Rezerwat przyrody <i>Naturschutzgebiet • Nature reserve</i>		Strzelnica <i>Schiessplatz • Shooting range</i>
	Nadleśnictwo <i>Sitz der Oberförsterei • Forest inspectorate</i>		Sanatorium <i>Sanatorium</i>
	Leśniczówka <i>Försterhaus • Forester's lodge</i>		Spa <i>Spa</i>
	Głaz narzutowy <i>Denkmalstein • Natural monument boulder</i>		Siłownia zewnętrzna <i>Fitnessstudio im Freien • Outdoor gym</i>
	Punkt widokowy <i>Aussichtspunkt • Observation deck</i>		Punkt wysokościowy <i>Höhenanlage • Summit</i>
	Stacja paliw <i>Tankstelle • Petrol station</i>		Elektrownia <i>Kraftwerk • Power station</i>

Starostwo Powiatowe w Koszalinie
ul. Raławicka 13
75-620 Koszalin
www.powiat.koszalin.pl

ISBN: 978-83-957231-1-7

Unia Europejska

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja opracowana przez
Powiat Koszaliński, współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania 19.2
„Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”
objętego PROW na lata 2014 - 2020. Umowa Nr SŚGD/1/2020/G